

Zoneer en specialiseer

werkboek voor de mensen in het landschapsensemble Maurik's dynamisch rivierenlandschap



Onderdeel van het landschapontwikkelingsplan voor de gemeente Buren
vastgesteld door de gemeenteraad van Buren op 30 oktober 2012
mede als uitwerking van de Structuurvisie



Welkom in dit werkboek!

Het LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) voor Buren bestaat uit meerdere delen. Ten eerste uit de visie op de toekomst van het landschap van de gemeente. Deze is gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009 - 2019, vastgesteld door de Raad op 27 oktober 2009.

Ten tweede uit een beleidsnotitie over de 'zoekzones landschapsversterkend bouwen' die in de Structuurvisie worden geïntroduceerd.

Ten derde uit een uitvoeringsprogramma dat is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden, geordend in thema's, allerlei projecten opgesomd. Deze lijst kan in de loop van de tijd telkens worden geactualiseerd.

Belangrijk onderdeel is ook de stimuleringsregeling voor landschapselementen. Tenslotte omvat het LOP vier werkboeken, één voor ieder van de vier landschapsensembles, waarin alle onderdelen van het LOP samenkomen. Voor u ligt het ensemblewerkboek van 'Maurik's dynamisch rivierenlandschap'. In dit werkboek wordt een bouwpakket met handleiding geboden dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Daarbij kunnen de volgende stappen worden genomen:

Stap 1. *Neem het ensemblewerkboek voor het deel van de gemeente waarbinnen het initiatief ligt. Bestudeer de karakteristiek en de ontwikkelingsvisie voor dit gebied (H1 en H2)*

Stap 2. *Bekijk in het uitvoeringsprogramma of er al projecten zijn die aansluiten bij het initiatief. Onderzoek of en hoe daarop kan worden aangesloten.*

Stap 3. *Inventariseer 'te beschermen waarden' op de kaarten in hoofdstuk 3 van dit ensemblewerkboek. Stel vast hoe het initiatief daar rekening mee zal moeten houden (bijvoorbeeld door verplicht archeologisch onderzoek te laten uitvoeren).*

Stap 4. *Inventariseer of met het initiatief aangesloten kan worden op te ontwikkelen kwaliteiten. Levert dit mogelijkheden voor financiering of samenwerking op?*

Stap 5. *Bepaal om wat voor type project het gaat. Onder welke regeling kan het vallen (hoofdstuk 5)?*

** Betreft het een wens voor nieuwe woning(en) in een zoekzone landschapsversterkend bouwen? Ga dan verder met hoofdstuk 6 en ga eerst na of realisatie van een bonusproject mogelijk is.*

** Betreft het een initiatief dat past in de stimuleringsregeling voor landschapselementen? Ontwerp samen met betrokkenen een bedrijfslandschapsplan aan de hand van de visie in hoofdstuk 2 en het bouwpakket in hoofdstuk 7. Laat dit uitwerken tot een subsidie-aanvraag. Zie hiervoor hoofdstuk 7.*

** Betreft het een ander initiatief in het buitengebied? Bepaal de grondslagen voor eventuele verevening en landschappelijke inpassing aan de hand van doelen en mogelijkheden, zowel economisch als landschappelijk (Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4). Ontwerp samen met de betrokkenen een plan voor de landschappelijke inpassing van het initiatief. Gebruik hiervoor bouwpakket uit hoofdstuk 7. Ga na of een deel van het inpassingsplan als groenblauwe dienst is te realiseren.*

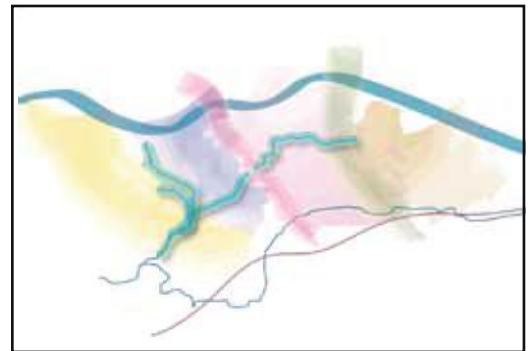
Inhoud

Welkom in dit werkboek!	3
1 Maurik's dynamisch rivierenlandschap	6
1.1 In vogelvlucht	6
1.2 Opdrachten en doelen voor Maurik's dynamisch rivierenlandschap	8
2 Gewenste ontwikkeling	9
2.1 In de visie van het LOP	9
2.1.1 Versterk de variatie	9
2.1.2 Verstevig de banden	11
2.2 Uitwerking voor de deelgebieden	13
2.2.1 De uiterwaarden met het Eiland van Maurik (15)	14
2.2.2 het dorp Maurik (16)	14
2.2.3 oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone (17)	15
2.2.4 oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone (18)	16
2.2.5 Hornixveld (19)	16
2.2.6 Essenbos en Broek (20)	17
2.2.7 van Lingemeer tot De Beldert (21)	18
3 Te beschermen waarden	20
3.1 Aardkundige waarden	21
3.2 Archeologische waarden	22
3.3 Cultuurhistorische waarden	23
3.4 Bestaande landschapselementen	24
4 Te ontwikkelen waarden	26
4.1 Water en landschap	27
4.2 Bezoeken en beleven	28
4.3 Wonen en werken	29
5 Mogelijke instrumenten en regelingen	30
5.1 Open voor samenwerking en betrouwbaar	30
5.2 Stimuleringsregeling voor landschapselementen	30
5.3 Regeling 'nieuwe landgoederen	31
5.4 Zoekzones landschapsversterkend bouwen	31
5.5 Overige regelingen	32
6 Bonusprojecten bij zoekzones landschapsversterkend bouwen	33
6.1 Inleiding	33
6.2 Nevenlinge van Beldert tot Lingemeer	35
6.3 Dorpsrand Maurik-Zuid en Mauriksche Wandelwetering	40
6.4 Hornixpad	44
6.5 Hoogmeien en Zijveling met brug bij Landgoed Den Eng	47
7 Te stimuleren landschaps-elementen	48
7.1 Verevening	48
7.2 Kwartet als bouwpakket per deelgebied	49
7.3 de uiterwaarden met het Eiland van Maurik (15)	50
7.4 het dorp Maurik (16)	52
7.5 oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone (17)	54
7.6 oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone (18)	56
7.7 Hornixveld (19)	58
7.8 Essenbos en Broek (20)	60
7.9 van Lingemeer tot De Beldert (21)	62

Hoe moet dit ensemblewerkboek worden gebruikt? Het ensemblewerkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Buren, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied, maar ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Zo kunnen professionals en initiatiefnemers met elkaar in gesprek komen.

Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Het is wenselijk dat er daarbij door een deskundige wordt ontworpen. Er moet immers nog veel geïnterpreteerd worden en met deskundigheid en maatwerk gericht op de specifieke plek, keuzes gemaakt worden.

Het moet daarbij een hulpmiddel en een inspiratiebron zijn, nooit een strak keurslijf of een blauwdruk. Laten we ervoor waken dat het landschap 'geheel volgens het boekje' moet worden; elke plaats heeft zijn eigenheid en zijn waarden. Helpen die waarden te onderkennen en helpen die eigenheid te versterken is het doel van dit ensemblewerkboek.



1 Maurik's dynamisch rivierenlandschap in het Landschapsontwikkelingsplan



1.1 | In vogelvlucht

Beeld

In dit landschapsensemble is duidelijk het standaardbeeld van het historische rivierenlandschap te herkennen. Echter, hoewel de uiterwaarden, de oeverwal en de kom duidelijk aanwezig zijn, is juist dit landschapsensemble volop in ontwikkeling.

De uiterwaarden langs de Neder-Rijn zijn deels - met name de Eckse en Mauriksche Waarden in het oosten - echte karakteristieke uiterwaarden met een zomerdijk langs de rivier en weides tot aan de winterdijk. Er is zelfs zicht op stuwen in de Rijn en strandjes langs de oever aan de voet van de zomerdijk aan de overkant. Een groot deel van de uiterwaarden bij Maurik is evenwel de afgelopen decennia sterk van karakter veranderd. Er is zand gewonnen en dat leverde grote plassen in de uiterwaarden op. Doordat de plassen in het westen een open verbinding met de Rijn hebben gekregen is het (schier-) eiland van Maurik ontstaan. Langs de plassen en op het eiland heeft de verblijfs- en waterrecreatie een hoge vlucht genomen. Ondanks dat is het Eiland toch een echt uiterwaardenlandschap gebleven.

Achter de dijk, die zich hier als een tribune tussen de uiterwaarden en de oeverwal door slingert, ligt het dorp Maurik. De oeverwal is hier duidelijk zichtbaar. Maurik ligt erop en ten oosten en westen daarvan liggen agrarische bedrijven met vooral fruitteelt, bometeelt en zeker ten westen ook veel akkerbouw. Met name door de beslotenheid die de fruitteelt en de bometeelt oplevert zijn veel nieuwe ontwikkelingen om en aan het dorp redelijk harmonisch in het landschap gepast. Het bedrijventerrein aan de oostkant is bijvoorbeeld vanuit de omgeving amper zichtbaar. Wist u dat het opslag- en verdeelcentrum van Wehkamp hier staat? Het valt amper op. Dat biedt inspiratie om ook de nieuwe ontwikkelingen op deze wijze harmonieus een plek in het landschap te geven.

Aan de zuidkant van het dorp loopt de Mauriksche Wetering, licht meanderend met af en toe een woning erlangs met mooi zicht op het dorp. Even ten zuiden van de wetering loopt de N320. Dat verklaart dat aan de wetering ook een autoverkoper zit die de kavel achter zijn bedrijf tot aan de N320 als openlucht-etage voor zijn auto's gebruikt.

Ten zuiden van de Mauriksche Wetering gaat de oeverwal in het westen en midden van het ensemble vrij abrupt over in het komklei-gebied, weids met hier en daar populierenrijen. Vlakbij Maurik ligt ten zuiden van de N320 nog een viskwekerij en een fruitbedrijf, maar ten zuiden daarvan ligt weids open agrarisch land, grotendeels met weidebouw en enkele historische akkercomplexen op het Hornixveld.

Aan de zuidrand van de gemeente langs de Linge liggen nu twee ontgrondingen: De Beldert en Lingemeren. Lingemeren is inmiddels druk bebouwd en De Beldert wordt afgewerkt met natuur en recreatie langs de oevers. Ook is bij De Beldert een golfterrein aangelegd.

Het Eiland van Maurik is een recreatiegebied van formaat.

Functionele karakteristiek

Grootschalige zonering van functies in 4 zones, van noord naar zuid:

- het rivierbeheer is natuurlijk de belangrijkste functie van de uiterwaarden. De uiterwaarden worden verder deels gebruikt als extensieve weidegrond en voor natuurontwikkeling. Verder prominent aan rivier gekoppelde recreatie: het Eiland van Maurik en de aanliggende dijkzone
- wonen in woonwijken bij Maurik nabij de snelweg en werken op bedrijventerrein. Verder kent het gebied boomgaarden, afgewisseld met glastuinbouw, weilanden, akkers en paardenweides. Op de oeverwal overheerst naast het wonen, de boom- en fruitteelt en de akkerbouw. Verder natuurlijk bedrijvigheid in het dorp. Aan zuidkant wordt de oeverwal afgezoomd met de Mauriksche Wetering die naast een waterhuishoudkundige ook een ecologische en recreatieve functie heeft en nog meer zal krijgen
- grootschalig landbouwgebied van Park, Hornixveld en De Broek
- ontgrondingen langs de Linge die daarna omgevormd worden tot een grootschalig (water-)recreatiegebied

Stuwende krachten

- rivierbeheer
- recreatie op oeverwallen en in uiterwaarden
- reguliere naast nieuwe vormen van agrarische bedrijvigheid op oeverwal, waaronder boomteelt
- lekker wonen (veel forenzen) op de oeverwallen binnen een kwartier van snelweg met paarden en andere huisdieren
- natuurontwikkeling in uiterwaarden en in delen van de kom
- weidebouw en vriendteelt in de kom
- individualistische volksaard van oude en nieuwe bewoners
- hoogwatermaatregelen



Langs de Mauriksche Wetering wordt natuur en een doorgaande route voor wandelaars ontwikkeld.

1.2 | Opgave en doelen voor Maurik's dynamisch rivierenlandschap vanuit Structuurvisie Buren

Overkoepelend voor heel de gemeente gelden als overkoepelende opgaven voor het LOP:

- voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;
- vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (consumptielandschap)
- dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past.

Specifiek voor dit landschapsensemble stelt de structuurvisie nog als opgaven:

- versterken van de duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door het bieden van ruimte aan andere functies (verbreding) met behoud en versterking van landschappelijke karakteristieken. Meervoudig ruimtegebruik en groene en blauwe diensten zijn daarbij extra aantrekkelijk.
- recreatieve ontwikkeling en kwaliteitsverbetering Eiland van Maurik: cultuurhistorie (Limes) en landschap als leidende principes
- landschappelijk inpassen ontwikkellocaties woningbouw en bedrijventerreinen bij Maurik
- versterking laanstructuur van oude dorpsverbindingsweg
- landschappelijk inpassen ontsluitingsweg Maurik
- ontwikkeling fietsverbinding Maurik - Tiel
- landschappelijke versterking rondom de Mauriksche Wetering
- ontwikkeling natuurlijke oevers en recreatieve verbinding langs de Mauriksche Wetering
- behoud en ontwikkeling van het waardevolle open landschap van Het Broek en Zoelensche Veld
- behoud en ontwikkeling van de landschappelijke karakteristieken van de enk van het Hornixveld
- verdichten van de randen van de oeverwal van het Hornixveld
- landschappelijk ontwikkelen zone voor recreatie en ontgrondingen Beldert - Lingemeer

2 Gewenste ontwikkeling

2.2 | In de visie van het LOP

De ontwikkelingsvisie die onderdeel is van het LOP voor de uitwerking van het landschapsontwikkelingsbeleid van de gemeente is tevens een uitwerking van de Structuurvisie 2009-2019. Het hoofddoel van het LOP is samen te vatten als: 'Bescherm de erkend waardevolle elementen in het landschap, maar ontwikkel ook actief nieuwe kwaliteiten in dit landschap! Bestaande kwaliteiten worden ingezet bij toekomstige ontwikkelingen en dragen bij aan een cultuurhistorisch landschap waar het goed werken, wonen en recreëren is.' Op basis van dit doel is de ontwikkelingsvisie van dit LOP te vatten in de volgende twee ruimtelijke opgaven en een organisatorische opgave:

1.2.1 | Versterk de variatie!

Variatie in rivierenlandschap als geheel is door Rijk en Provincie vastgelegd in 'kernkwaliteiten'. Binnen het rivierenlandschap is evenwel ook nog veel variatie. In H3 werden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Versterk variatie op alle schaalniveaus.

Hieruit volgt dat de karakteristiek van Maurik's dynamisch rivierenlandschap ten opzichte van de andere ensembles versterkt dient te worden. Daarbij neemt het LOP als motto:

Zoneer en specialiseer!



In de band van het Eiland van Maurik naar De Beldert vindt men een in bodemkundige en cultuurhistorische zin traditioneel opgebouwd rivierenlandschap met van noord naar zuid de reeks rivier met uiterwaarden, de oeverwal aan de winterdijk, een komkleigebied en aan de overkant daarvan de oeverwal van de Linge en de uiterwaarden langs die rivier.

Typerend voor dit landschapsensemble is dat in ieder van deze zones een specialisatie plaatsvindt met veel moderne dynamiek.

In het LOP wordt voorgesteld om deze zonering met de eigen gespecialiseerde dynamiek te versterken. Grijp die dynamiek aan om ook voor het landschap goede zaken te doen. Tegelijkertijd vormt het landschap voor elke gespecialiseerde zone een basisvoorwaarde voor de ontwikkeling.

In het noorden vormen de rivier en de uiterwaarden niet alleen het decor maar juist de basisvoorwaarde voor de recreatieve activiteiten. Op de oeverwal biedt een creatieve inzet van het landschap mogelijkheden om de dynamiek om het dorp Maurik op te vangen. Tegelijkertijd kan hierin een meer natuurlijke inrichting van de Mauriksche Wetering en de periodieke waterberging erlangs gestalte krijgen. In de landbouwgebieden op de oeverwal, in de kom en het Hornixveld biedt het grootschalige landschap ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven en in het zuiden kunnen voortgaande ontgroningen de motor zijn achter het ontwikkelen van een nieuw recreatielandschap: een eilanderijk tussen de Linge en een Nevenlinge. Die Nevenlinge is een nieuwe waterloop die een duidelijke overgang kan vormen tussen het agrarische landschap en het recreatielandschap. Tegelijkertijd is de 'boulevard' langs die Nevenlinge uitgangspunt voor de recreatieve verbindingen met de dorpen in het oosten van de gemeente.



1.2.2 | **Verstevig de banden!**

De boezems met de weteringen, de schakelaar en de dreef zijn zones waarin actief gewerkt kan worden aan een impuls voor het landschap die de vier landschapsensembles overstijgt en vaak een relatie heeft met de regionale positionering van de gemeente Buren. Aansluiting op die regionale context biedt kansen voor Buren, niet alleen voor het landschap maar ook voor de economie!

Voor Maurik's dynamisch rivierenlandschap is de band met boezems langs de Mauriksche en andere weteringen essentieel. In het LOP krijgen die als motto voor hun ontwikkeling:

Boezems met de weteringen: Agrarisch bedrijf, waterbeheer én cultuurhistorie!

Ontwikkel - samen met de agrariërs - de boezems als geheel als agrarische gronden met nevenfunctie waterberging!

Biedt een vrijwillige kavelruil van agrariërs in de aanliggende polders ontwikkelingsmogelijkheden voor die bedrijven? Is het mogelijk om het met die bedrijven zo te regelen dat in de boezemlanden agrariërs gaan boeren met een bedrijfsstijl waarin het niet erg is als (bij tijd en wijle) een hogere grondwaterstand of bevoeiing van het land optreedt. Voor bedrijven, bijvoorbeeld speciale rundveehouderij, kan het zelfs voordelig zijn of een deel van het inkomen opleveren.

Koppel daaraan het restaureren en ontsluiten van de oude kades als recreatieve routes langs oude woonplekken en andere cultuurhistorische verhalen.

De dynamiek in dit ensemble komt ook tot uiting in de twee banden die aan beide zijden ervan lopen: de 'Schakelaar' en de 'Dreef van het Zwarte Paard'.

Schakelaar: Kijk over de gemeentegrens!

A. Schakel in het noorden de verstilde Rijswijkse polders aan haar bovenlokale context: laat het gebied hier spreken van de bewogen historie langs de verdwenen en verschenen rivieren. Denk aan projecten met werktitels als:

- Schampen aan de Limes
- Vechten tegen de Vikingen
- De doorbraak van de Lek
- De ontginningen van de wildernis
- De dorpen aan de rivier en hun dorpspolders
- De geschiedenis van de steenfabrieken

De kunst zal zijn om met kleinschalige ingrepen aansluitend op de lokale kleinschaligheid deze verhalen beter beleefbaar te maken in dit grotendeels grootschalige landschap.

B. Schakel in het zuiden het gebied aan de bovenlokale context: wellicht is voor 'Het Nieuwe Bataafse Waterwerk' mogelijk, een 'watertrap' als verbinding tussen de ontwikkelingen in en rond De Beldert, de verstedelijking rond Tiel en de waterrecreatie langs Waal en Nederrijn (eiland van Maurik) en Lek. In ieder geval kan hier een recreatieve verbinding worden gelegd tussen Tiel en het nieuwe recreatielandschap langs de Linge dat daar door ontgrondingen ontstaat. Zorg

voor een mooie en functionele overgang tussen dit recreatieland-
schap en het agrarisch landschap ten noorden ervan
middels een tweede Lingeloop - de 'Nevenlinge' met recreatieve
boulevard erlangs.

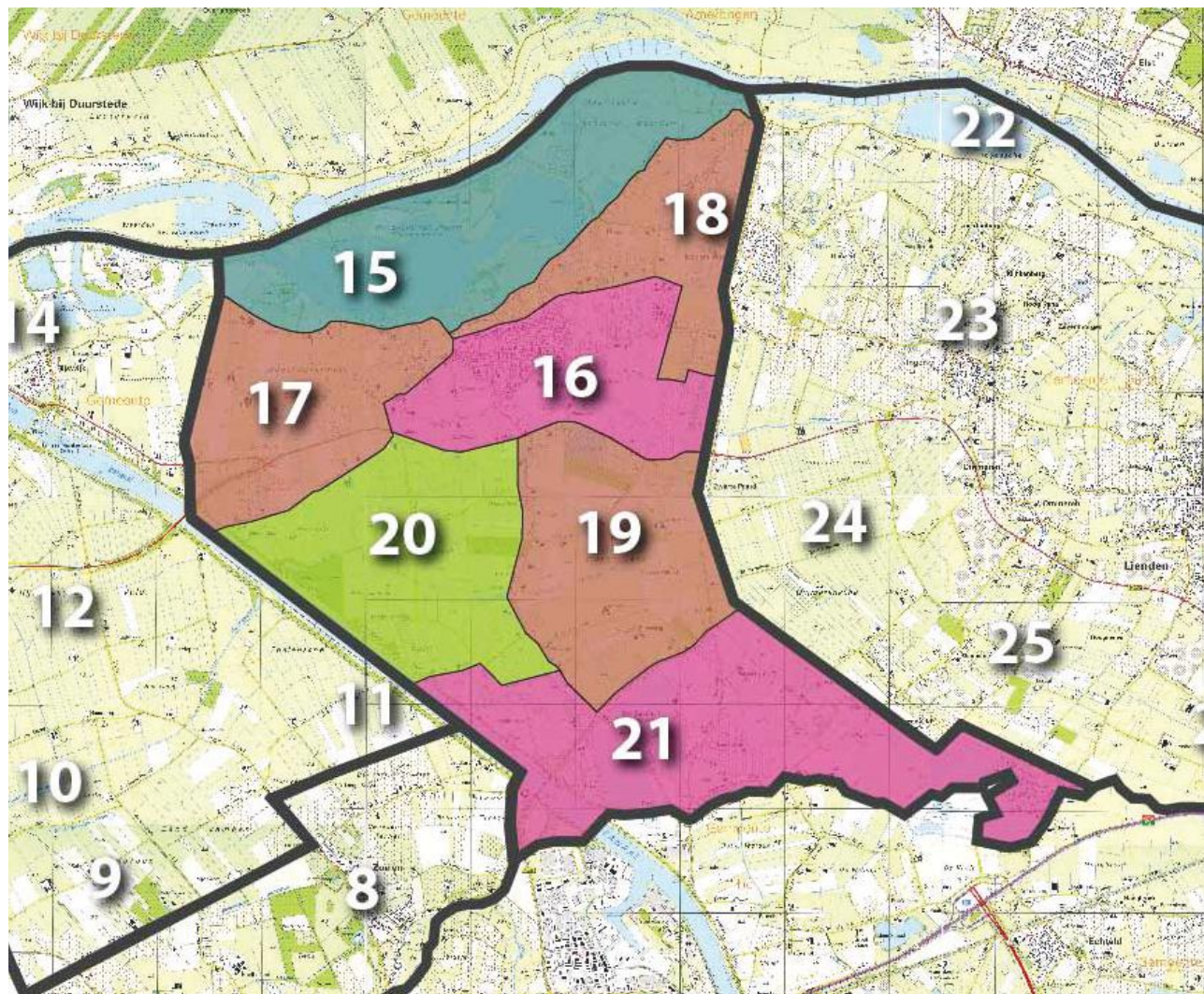
Dreef van het Zwarte Paard: Geef het paard de sporen!

Stimuleer bestaande en nieuwe initiatieven om een aaneenschakeling
van landgoedbossen, buitenplaatsen, lanen, parken en belvederes te
realiseren tussen Stichtse Lustwarande en Waalweelde!

Gebruik deze 'Dreef van het Zwarte Paard' om ingrijpende ontwikke-
lingen als dorpsuitbreidingen, de aanleg van bedrijventerrein en een
rondweg bij Maurik en ontgrondingen langs de Linge landschappelijk
in te passen.

Neerm in het zuiden de 'Nevenlinge' in de dreef op.

2.2 | Uitwerking voor de deelgebieden



deelgebieden in het 'Maurik's dynamisch rivieren-landschap'

- 15. de uiterwaarden met het Eiland van Maurik
- 16. het dorp Maurik
- 17. oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone
- 18. oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone
- 19. Hornixveld
- 20. Essensbos en Broek
- 21. van Lingemeer tot De Beldert

2.2.1 | De uiterwaarden met het Eiland van Maurik (15): uitersten van natuur en recreatie met weidse doorzichten

Bezie of bij eventuele werkzaamheden aan de dijk de aanleg van een kraag tegen de dijk mogelijk is als invulling van de dorpsboulevard die in de Dorpsvisie (2010) is voorgesteld. De beleving van de weidse uitzichten en doorzichten staan hier voorop.

In de Mauriksche en Eckse Waarden kunnen in overleg met de agrariërs wandeldijkjes met meidoorns erlangs als groenblauwe dienst worden gerealiseerd of in stand gehouden.

Te stimuleren landschapselementen:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'



Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.2 | Het dorp Maurik (16): landschappelijke overgangen naar dijk (noord), wetering (zuid), dreef (oost) en de Park (west).

Volgens de structuurvisie vindt er in de randen van het dorp Maurik veel dynamiek plaats. Geef het dorp aantrekkelijke toegankelijke randen. Daarbij is het belangrijk dat die overgangen naar de vier windstreken steeds anders is. Naar het noorden gaat het om de overgang naar de dijk en het Eiland daarachter.

(N) De Dorpsvisie (2010) stelt een versterking van de relatie van het dorp met de dijk voor. Kies hierbij voor de aanleg van zoomgaarden. De Dorpsvisie stelt een 'dorpsboulevard' op de dijk voor, alsmede enkele 'nieuwe beeldbepalende elementen'. In dat kader is de aanleg van een kraag tegen de dijk speciaal voor langzaam verkeer te ontwikkelen.

(Z) De Dorpsvisie stelt voor om langs de hele zuidrand tot aan de Provinciale weg nieuwe landgoederen te laten ontwikkelen. Werk hiertoe een set spelregels uit die ervoor kunnen zorgen dat deze landgoederen gezamenlijk inderdaad een mooie gepaste dorpsrand opleveren. Daarbij is bijvoorbeeld een N-Z gerichte kavel van 50 bij 200 meter een basismodule, zodat de vroegere typerende verkaveling wordt behouden.

Vanuit het zuiden is op de Structuurvisie een fietsverbinding aangegeven. Wellicht dat in het kader van de landgoedontwikkeling het laatste deel van een fietsroute over het Hornixveld gerealiseerd kan worden, bijvoorbeeld via het landschapspark om het gemeentehuis.

(W) De westelijke dorpsrand is de overgang naar een karakteristieke agrarische oeverwal met grote akkers en boomgaarden en grote boerderijen. Stimuleer hier een zoomgaard en gebiedseigen erfbeplantingen als deel van de 'laan van erven'.

(O) Aan de oostrand wordt in 2011 een nieuwe rondweg aangelegd. Ook het sportterrein en het te herstructureren en uit te breiden bedrijventerrein zorgen hier voor verandering. Zorg ervoor dat deze



verandering meteen ook een kwaliteitsverbetering van deze dorpsrand oplevert. De massaliteit van het uitgebreide bedrijventerrein zou ervoor kunnen zorgen dat het contact met de landschappelijke omgeving verloren gaat. Terwijl Maurik hier juist al decennia bewijst dat grootschalige bedrijvigheid juist heel goed in het oeverwallenlandschap kan worden ingepast. Betrek daarom de in de Dorpsvisie voorgestelde 'groene zoom' en de 'Dreef van het Zwarte Paard' in de planuitwerkingen voor deze dorpsrand. Dat betekent bijvoorbeeld dat de ontwikkeling van buitens, groene erven en landgoederen invulling kunnen zijn van het bedrijventerrein.

Geef de laan die op de structuurvisie de dorpen in het oosten de gemeente met elkaar verbindt, langs de Homoetsestraat en de Prinses Marijkelaan vorm als deel van de 'laan van erven' die zich voortzet langs de Parkstraat.



Te stimuleren landschapselementen:

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (7) volgens de Structuurvisie. Hier kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Park langs Mauriksche Wandelwetering'. In dat project dient in samenhang met de ontwikkeling van de nieuwe woonwijk en van nieuwe landgoederen een verbetering van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik te worden bewerkstelligd.

2.2.3 | Oeverwal ten westen van Maurik met de dijkzone (17): laan van erven

De Nederwijkmaat tegen de dijk en De Park (of Perk) op de brede oeverwal zijn in de eerste plaats een agrarisch gebied. Wellicht dat vanaf de dijk naar de Parkstraat een zoomgaard kan zorgen voor een dorpsommetje ten westen van Maurik. Voor de rest moeten de agrarische bedrijven zich hier ongehinderd kunnen ontwikkelen. De op de structuurvisie voorgestelde laan langs de Parkstraat kan in dat licht het best ingevuld worden als een 'laan van erven'. Hiermee wordt bedoeld dat op de erven langs de Parkstraat bestaande monumentale bomen worden gekoesterd en dat de aanplant van nieuwe lindes, paardekanstanjes, of notenbomen die gegarandeerd de komende 50 jaar kunnen uitgroeien tot nieuwe monumentale bomen wordt gestimuleerd.



Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop

- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen vanaf dijk naar Parkstraat

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.4 | Oeverwal ten oosten van Maurik met de dijkzone (18): overgang naar de Dreef van het Zwarte Paard

Het agrarisch bedrijf wordt hier gecombineerd met het landelijk wonen achter de dijk. Deze zone maakt ook deel uit van de Dreef van het Zwarte Paard. Dat kan gebruikt worden om het vernieuwende bedrijventerrein net als het bestaande deel te laten worden van het besloten oeverwallenlandschap met bosjes en gaarden.

Op de Structuurvisie staat aangegeven dat hier ergens binnendijs een uitzichtpunt met een verwijzing naar de limes gerealiseerd zou moeten worden. Wellicht dat hiermee gecombineerd een enkele zoomgaard vanaf de dijk naar de Wielseweg of de Buitenweg gerealiseerd kan worden.

Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussenflauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen en een 'limestoren'

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening of in het kader van nieuwe landgoereen of buitenplaatsen in de Dreef van het Zwarte Paard.

2.2.5 | Hornixveld (19): verschillende verdichte randen en een Hornixpad

Het Hornixveld is een stroomrug en op een groot deel ervan ligt een oud akkercomplex. Geef hier ruimte aan grootschalige grondgebonden agrarische bedrijvigheid, maar probeer wel in samenwerking met de agrariërs een wandel- en fietsroute midden over het Hornixveld te realiseren. De wegen aan de oost- en westrand zijn daar nu niet geschikt voor.

De beide randen van de stroomrug dienen verdicht te worden om het contrast met de open kommen (Het Broek en het Ommerense Veld) te versterken. In het oosten dient de N863 (Zwarte Paard) als stevige monumentale laan te worden aangezet. De bestaande eikenbeplanting kan

op zo veel mogelijk plaatsen worden versterkt tot een laan van minstens drie rijen eik waarvan meest oostelijke rij in de slootrand wellicht ook een rij elzen of essen kan zijn. Dit kan aangevuld worden met - bijvoorbeeld in het kader van landgoedontwikkeling in de Dreef van het Zwarte Paard - nieuwe eikenbossen (niet op het akkercomplex) op de stroomrug. De verdichting langs de Tielsestraat dient vooral via erfbeplantingen in combinatie met doornenroosingels te worden gerealiseerd. Doornenroosingels zijn opengestelde kavelranden met hier en daar een notenboom, een hoogstam-fruitboom en geschoren singels van Sleedoorn, Hondсроos en Gelderse roos die vanaf de Tielsestraat over het Hornixveld lopen.

Te stimuleren landschapselementen:

- *onverhard pad met singel (Hondsroos/Sleedoorn) en nutsbomen bij erf*
- *fietspad met singel van Hondsroos en Sleedoorn*
- *fietspad langs singel van Hondsroos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop*
- *Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m, langs de randen maaswijdte ca. 100 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening of langs de N863 in het kader van nieuwe landgoederen of buitenplaatsen in de Dreef van het Zwarte Paard.

2.2.6 | **Essenbos en Broek (20): Landbouw voorop**

Het agrarisch bedrijf met weidebouw staat hier voorop. De naam zegt het al: dit was eens een moerassig gebied met elzenbroekbos. Essenbos is een weg met boerenerven die de noordrand van deze kom vormt. Voorgesteld wordt om vanaf die weg en vanaf de Oostertiendweg in het zuiden hier en daar langs de slootranden kavelrandpaden met elzensingels te stimuleren, midden door Het Broek.

Te stimuleren landschapselementen:

- *overpootbomen (knot-es) langs Essenbos*
- *pad langs struweelhaag*
- *pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel*
- *pad langs sloot met elzensingel*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.



De ontgronder heeft grootse plannen om tussen de reeds gegraven plassen Het Lingemeer en De Beldert nog meer te ontgronden en daarna de hele strook langs de Linge tot een recreatielandschap te ontwikkelen. In het ontwerp dat LA4sale daarvoor maakte is een nieuwe slingerende loop van de Linge opgenomen. Daardoor ontstaat tussen die twee Lingelopen een nieuw landschappelijk in de omgeving ingepast gebied van plassen en (schier)eilanden met een camping, natuurstroken, 4 nieuwe landgoederen en nieuwe vakantiewoningen. Een koppeling van het water in het Amsterdam-Rijnkanaal wordt niet gemaakt. Dat zou een verbinding met de rivieren Waal en Lek en het Eiland van Maurik mogelijk maken. En met de Linge in het westen van de gemeente.

2.2.7 | Van Lingemeer tot De Beldert (21): verdieping tussen Linge en Nevenlinge

Hier ontwikkelt zich een nieuw landschap waarbij een breuk met het historisch gegroeide landschap wordt bewerkstelligd. Dat historische landschap wordt immers door de ontgrondingen afgegraven. Dat betekent echter niet dat het er geen nieuw landschap van hoge kwaliteit kan ontstaan. Daarvoor is wel een visie nodig om het landschap een nieuwe logica en een nieuw verhaal te geven. Daarnaast is het van belang dat er een degelijke verantwoorde overgang naar het omliggende bestaande landschap wordt gemaakt.

Voorgesteld wordt om de noordrand van het ontgrondingsgebied te laten begrenzen met een nieuw te graven nevenloop van de Linge: 'de Nevenlinge'. Aan de noordzijde vormt deze een duidelijke rand van het productieve agrarisch gebruikte gebied. De inrichting van de zuidoever dient juist gericht te zijn op het recreatielandschap tussen de Linge en de nieuwe Nevenlinge. Natuurlijke oevers in combinatie met een recreatieve boulevard - met op enkele plekken een bruggetje naar het noorden - zal een schakel vormen in de recreatieve verbinding van Tiel met de verschillende delen van Buren.

Tussen de Linge en Nevenlinge kunnen verschillende functies een plek krijgen. Wellicht kan een nieuwe sage hier een overkoepelend thema voor de gebiedsontwikkeling leveren. Te denken valt aan 'het eilandenrijk van het Zwarte Paard'.

De visie voor het landschap tussen de Linge en Nevenlinge dient in hoogstaande ontwerpen en in een goed beheerplan te worden uitgewerkt. Dit LOP is erop gericht om de ontwikkeling van dit eilandenrijk tot een nieuw recreatie-landschap niet alleen tot particuliere winst te laten leiden, maar ook tot winst voor de gemeenschap. Dat betekent dat er van het begin af aan niet alleen ontgrond moet worden, maar dat er ook al openbaar toegankelijke voorzieningen worden gerealiseerd. Hierbij kan eerst gedacht worden aan een bijdrage aan de recreatieve verbindingen tussen Tiel en Maurik en Lienden. Het ontwikkelen van openbaar toegankelijke groengebieden kan gestalte krijgen in de vorm van nieuwe 'ei-landgoederen'. Deze ontwikkeling



zal niet naar het einde van het plantraject van de ontgrondingen moeten worden geschoven. Dat zou betekenen dat de baten voor de gemeenschap pas over tientallen jaren komen. De ontwikkeling van de openbare groengebieden en recreatieve verbindingen dienen juist van het begin af aan te worden bewerkstelligd.

Te stimuleren landschapselementen:

- *Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen*
- *Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting*
- *doornenroosingel: pad met Hondсроos en Sleedoorn*
- *lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande (land)areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (6) volgens de Structuurvisie. Hier kan de kan de gewenste landschapsversterking vorm krijgen in het bonusproject 'Nevenlinge', afronding van de ontgrondingen met een nieuwe waterloop met boulevard erlangs vanaf De Beldert tot aan Lingemeer en bruggen die aansluiten op de bestaande wegen naar de dorpen langs de Nederrijn.



3 Te beschermen waarden

Bestaande waarden

Als er een initiatief in het landelijk gebied op stapel staat, wordt het 'ensemblewerkboek' van het betreffende deelgebied erbij gepakt en de plaats van het initiatief wordt opgezocht op de 'bestaande waardenkaart'.

Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat er op de plaats van het initiatief aardkundige en archeologische waarden aanwezig zijn, of een oude rand van een es aanwezig is met restanten van beplanting.

De bestaande landschapswaarden zijn soms wettelijk beschermd. Maar ook andere waarden dienen gerespecteerd te worden. Waar dit onmogelijk is, dient passende compensatie plaats te vinden: 'voor wat hoort wat'. Dit principe (verevening) én de 'bestaande waarden' dienen in principe vastgelegd te worden in het bestemmingsplan. In voorkomende gevallen en zolang deze werkwijze nog niet is geïmplementeerd in het geldend bestemmingsplan, zou dat ook een (al dan niet juridisch harde) voorwaarde kunnen zijn voor medewerking aan bestemmingswijzigingen of andere vergunningsprocedures.

Uitwerking en kaarten

In het hoofdstuk te beschermen waarden is eveneens in vier deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 1: aardkundige waarden: Provincie Gelderland - streekplan, themakaart 12; en grondwaterwinning en -beschermingsgebied: wateratlas Provincie Gelderland (<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/wateratlas/>). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij graafwerkzaamheden of mogelijke invloed op of aantasting van het grondwater.
- kaart 2: archeologische waarden: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Archeologie - archeologisch verwachte waarden
- . Archeologie - archeologische vindplaatsen.

Bij een hoge verwachtingswaarde dient men onderzoek te plegen wanneer graafwerkzaamheden aan de orde zijn.

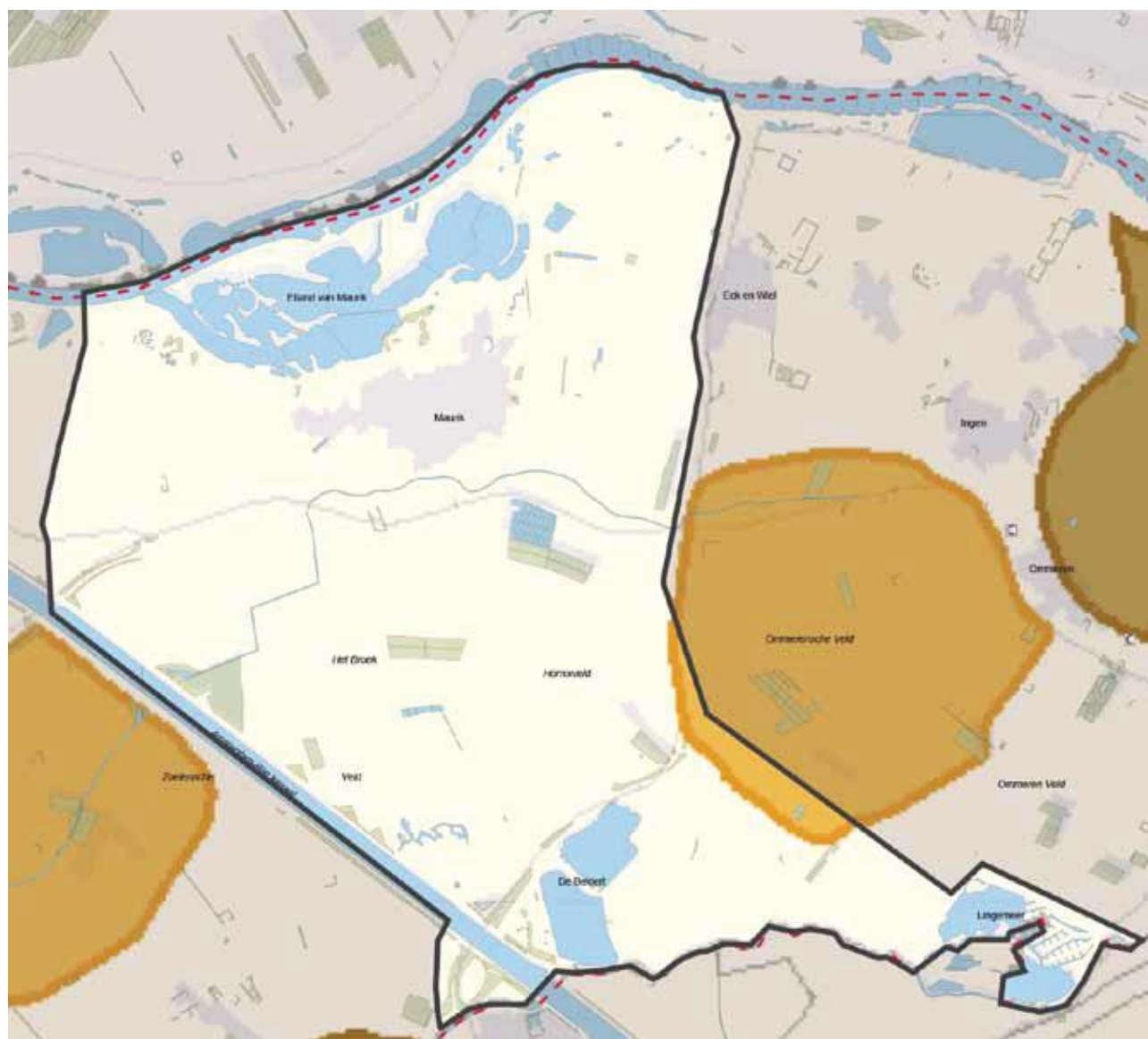
- kaart 3: landschapshistorie en monumenten: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:
 - . Historische geografie - historisch geografische lijnen;
 - . Historische geografie - historisch geografische waardering;
 - . Historische bouwkunde - monumenten.

Bij de ontwikkeling van het landschap dienen deze waarden te worden gerespecteerd, en kunnen ze bovenal aanknopingspunten vormen voor regionale karakteristieken.

- kaart 4: bestaande landschapselementen: deze informatie is ontleend aan de digitale topografische bestanden (copyright Topografische Dienst) op basis van de 1:10.000 kaart (top10-vectorbestanden).

Het zijn dus de elementen die op de topografische kaart voorkomen en ze zijn niet in het veld geïnventariseerd. De legenda is voor het doel van het LOP ontworpen.

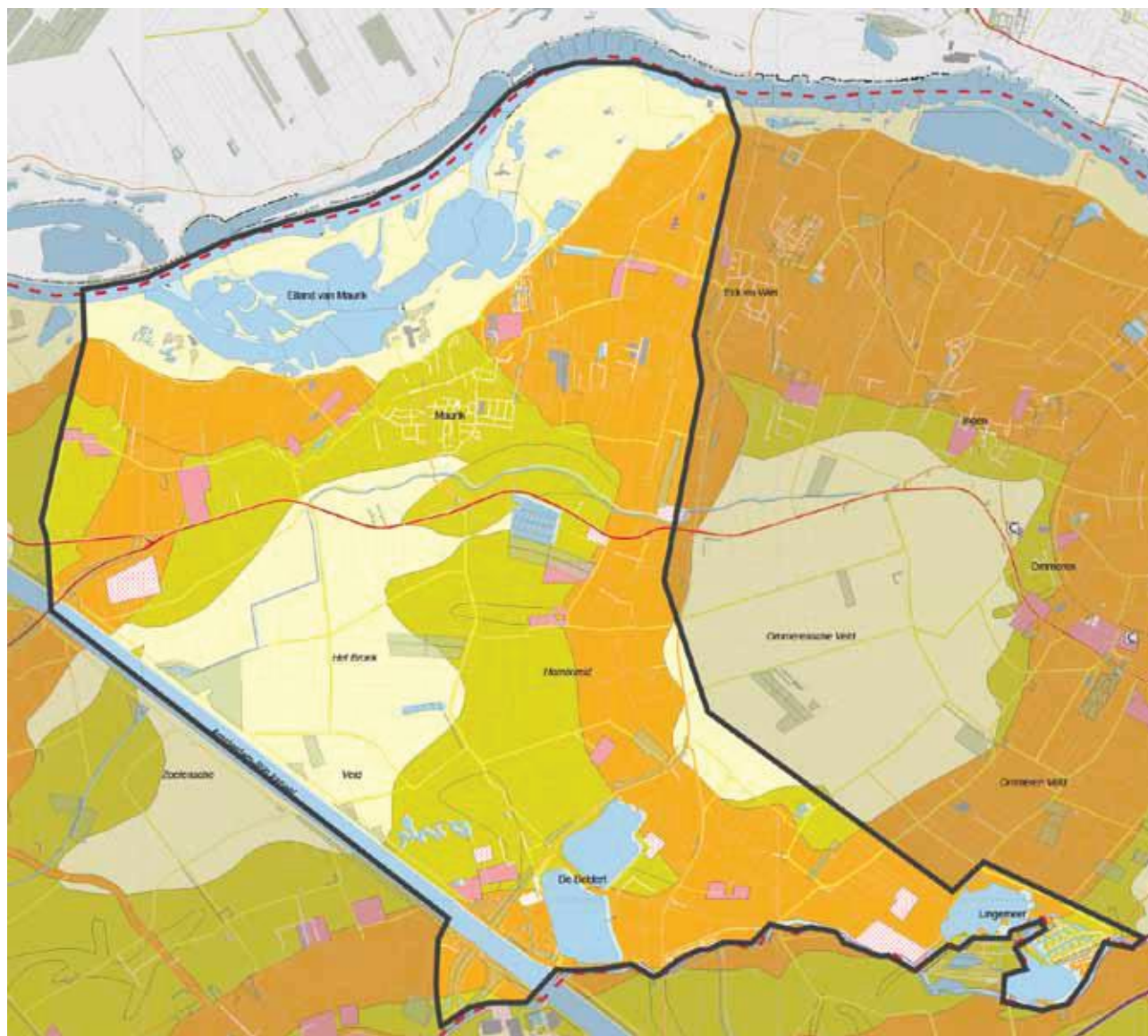
De kaarten in dit hoofdstuk zijn voor een deel ontleend aan informatie van de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). Deze informatie kan op het moment dat u dit werkboek gebruikt gewijzigd zijn. Gaat u dus bij het gebruik van de informatie altijd na of er wijzigingen zijn. De gemeente Buren is u hierbij graag van dienst.



1. aardkundige waarden

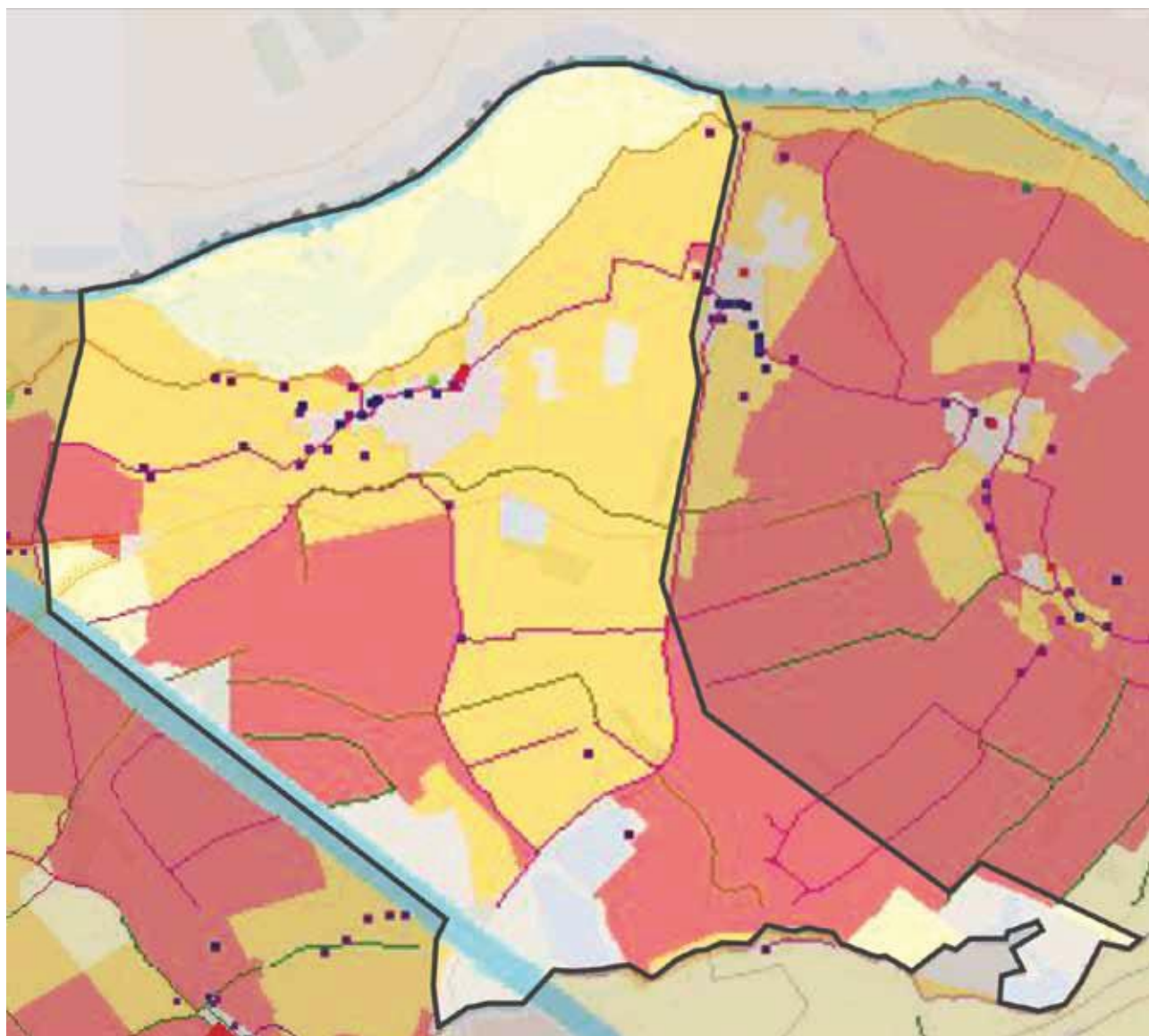


provinciaal belang

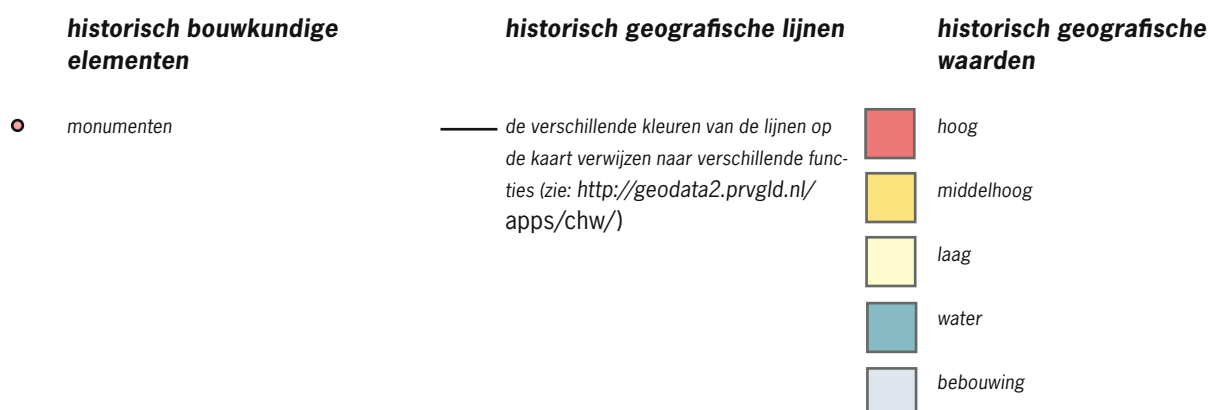


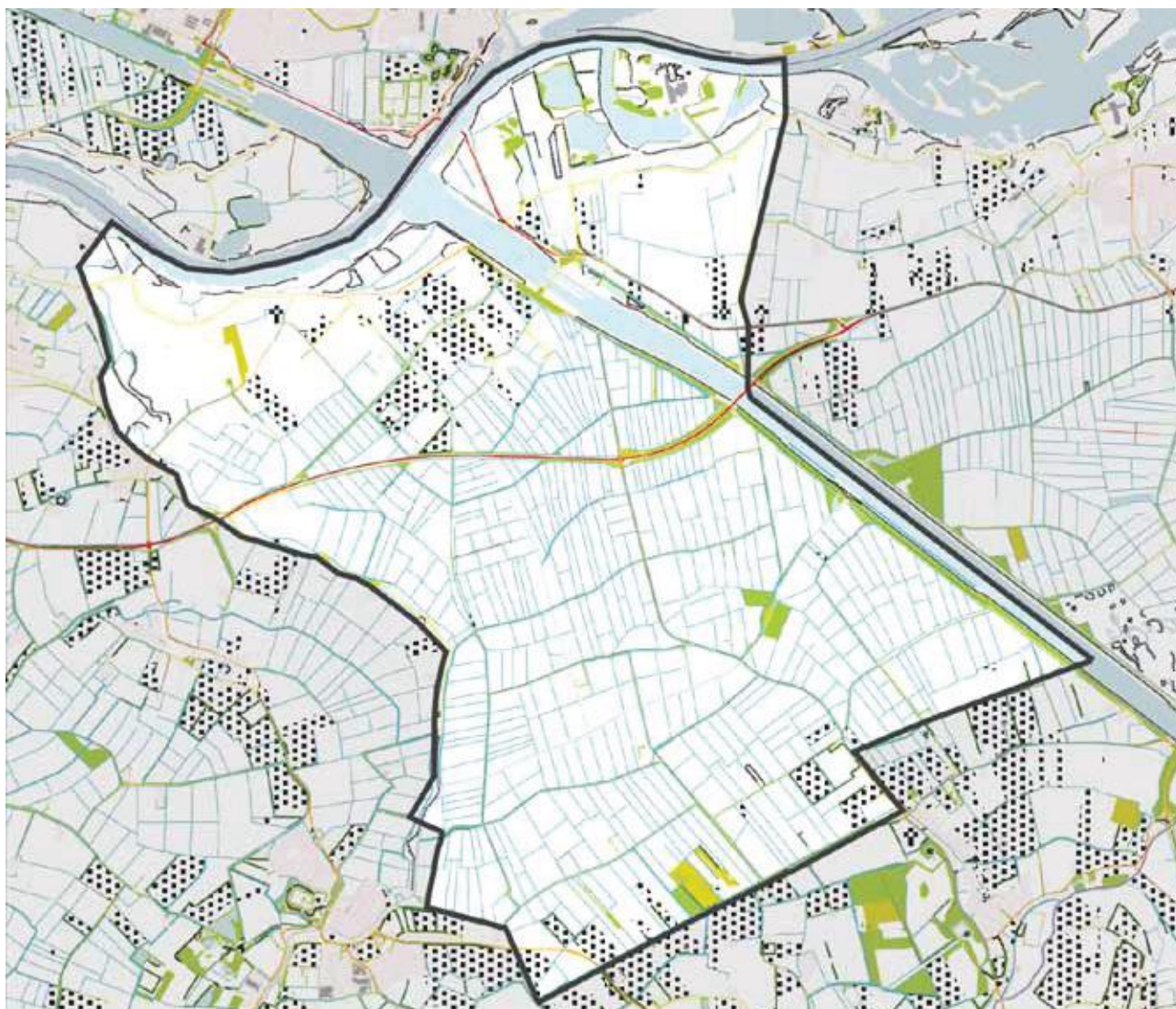
2. archeologische monumenten
en waarden





3. landschapshistorie en monumenten (zie verder: <http://geodata2.prvgld.nl/>)

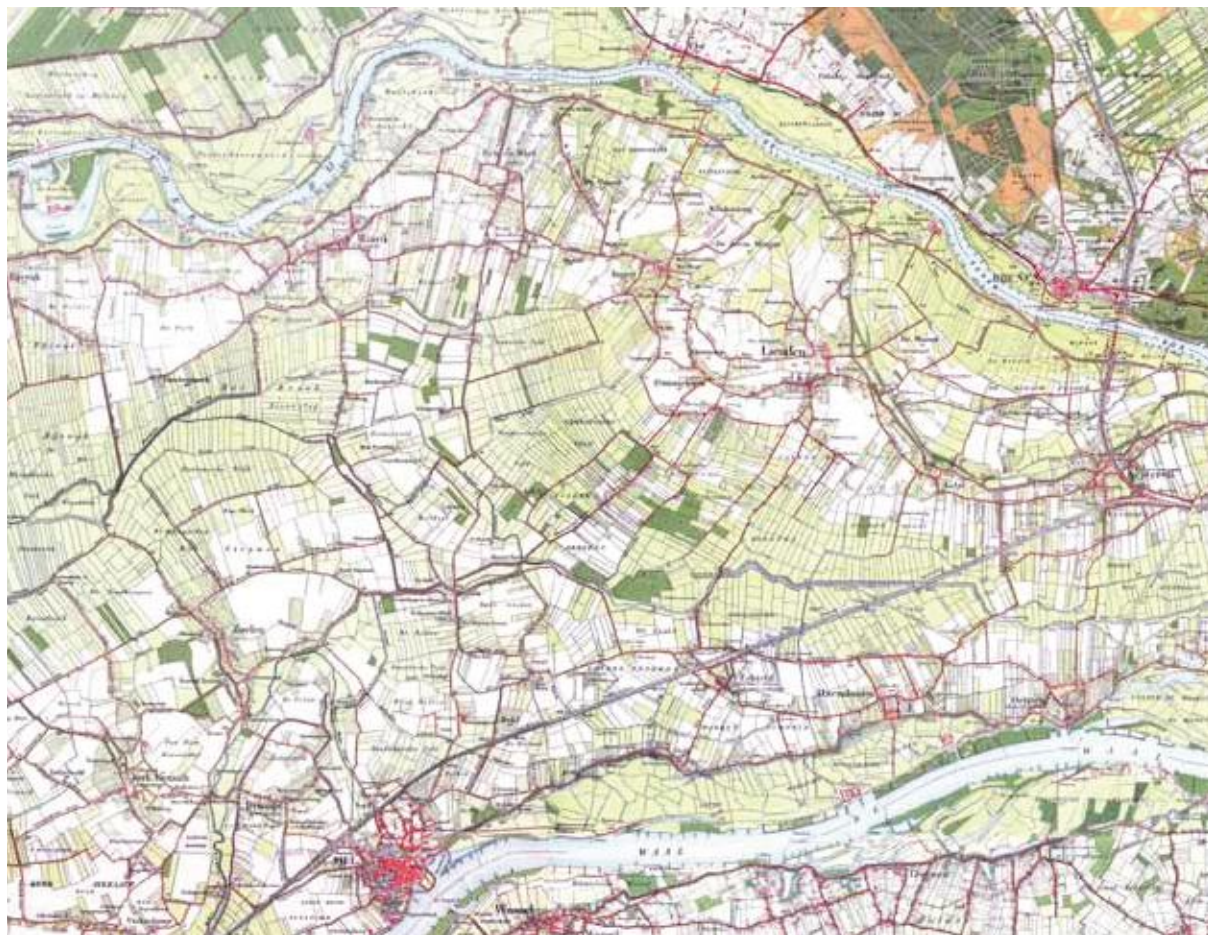




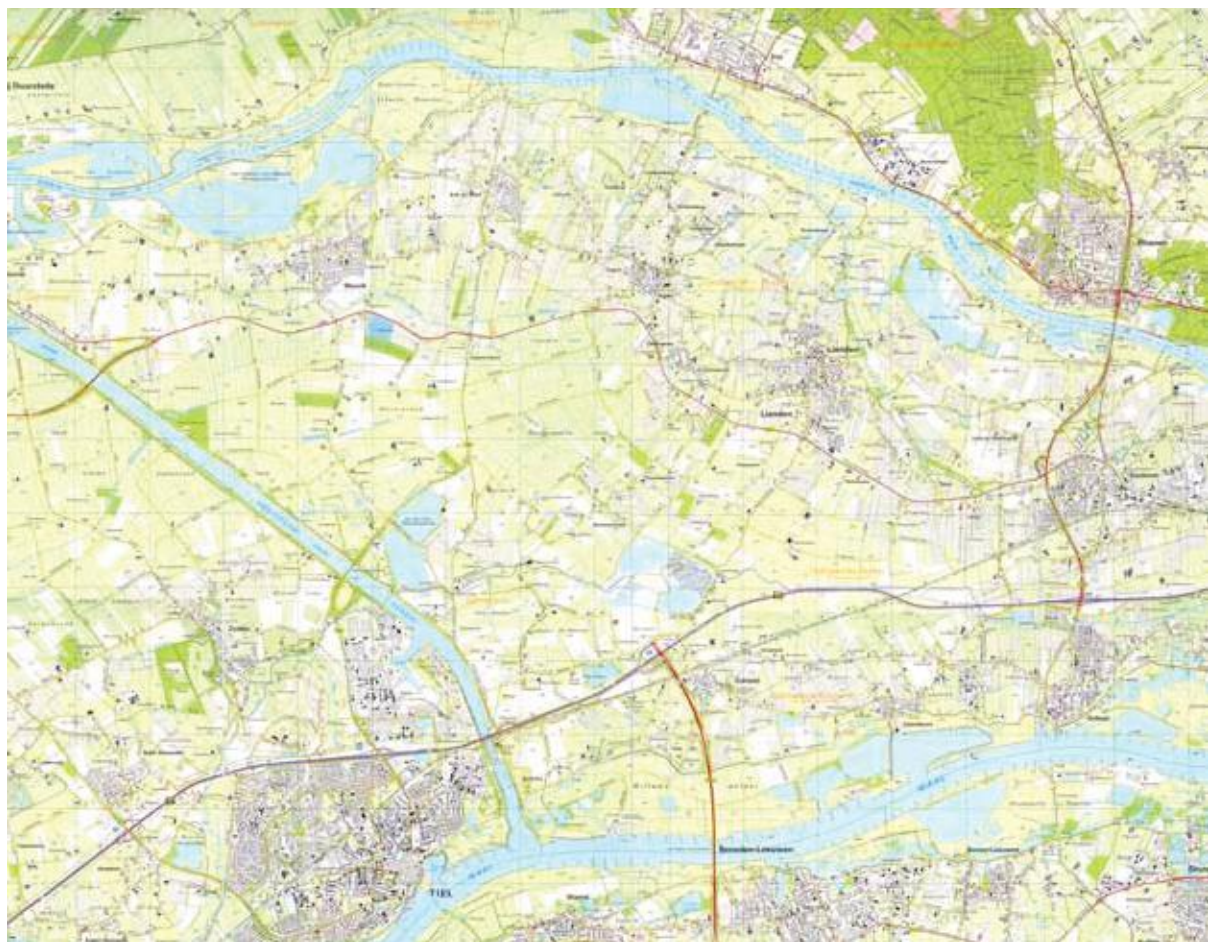
4. landschapselementen

	lijnelementen
	sloot breedte < 3m
	sloot breedte 3-6m
	haag?
	bomenrij?
	talud/ wal/ kade
	hoofdweg
	regionale weg

	vlakvormige elementen
	fruitwekerij
	loofbos
	populierenboss
	water



Vergelijk ter inspiratie eens de topografische kaart rond 1900 (boven) die van 2007 (onder).



4 Te ontwikkelen kwaliteiten

In dit hoofdstuk te ontwikkelen kwaliteiten (o.a. gebaseerd op de Structuurvisie 2009-2019) is in drie deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 5: Themakaart Water in het landschap

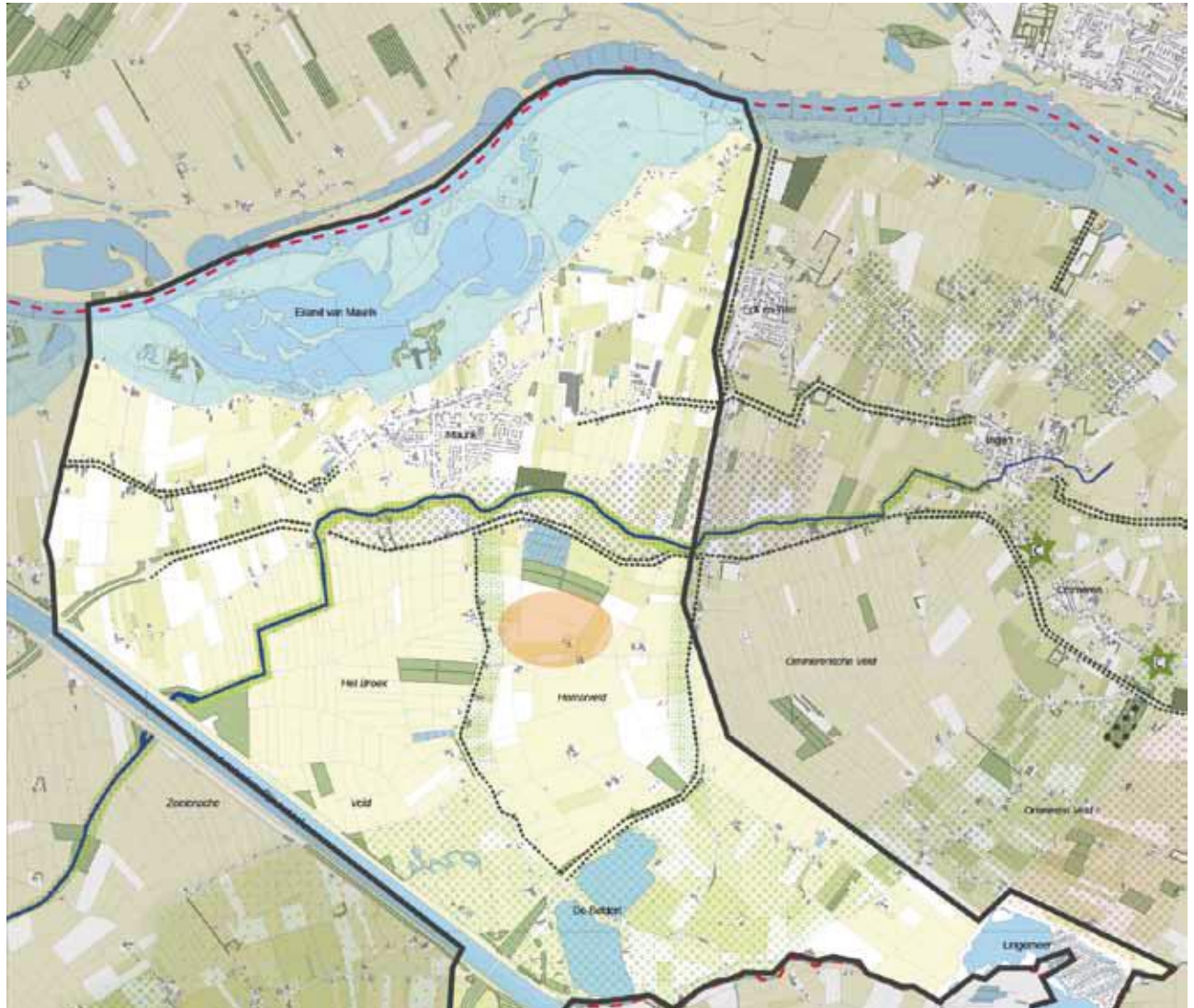
- categorie Landschap en groen
- categorie Natuur
- eenheden Natuurbeheersplan 2011 gegroepeerd: agr. nat.beheer, nieuwe natuur, bestaande natuur, ecol verb z, landschapspakketten

- kaart 6: Themakaart Bezoeken en beleven

- categorie Landschap en groen
- categorie Recreatie
- creëren groene buffer
- gewenste ommetjes
- landschappelijke pijnpunten aanpakken
- landschappelijk waardevolle zichtlijnen (zie ook kaart Visie Landschap op p. 75 van Structuurvisie)
- recreatieve ontwikkelingen
- projecten die goed gelokaliseerd kunnen worden
- centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
- recreatieplas landschappelijk inpassen
- bijzondere recreatieve mogelijkheden landschappelijk inpassen
- ontwikkelzone cultuur en recreatie
- creëren groene buffer

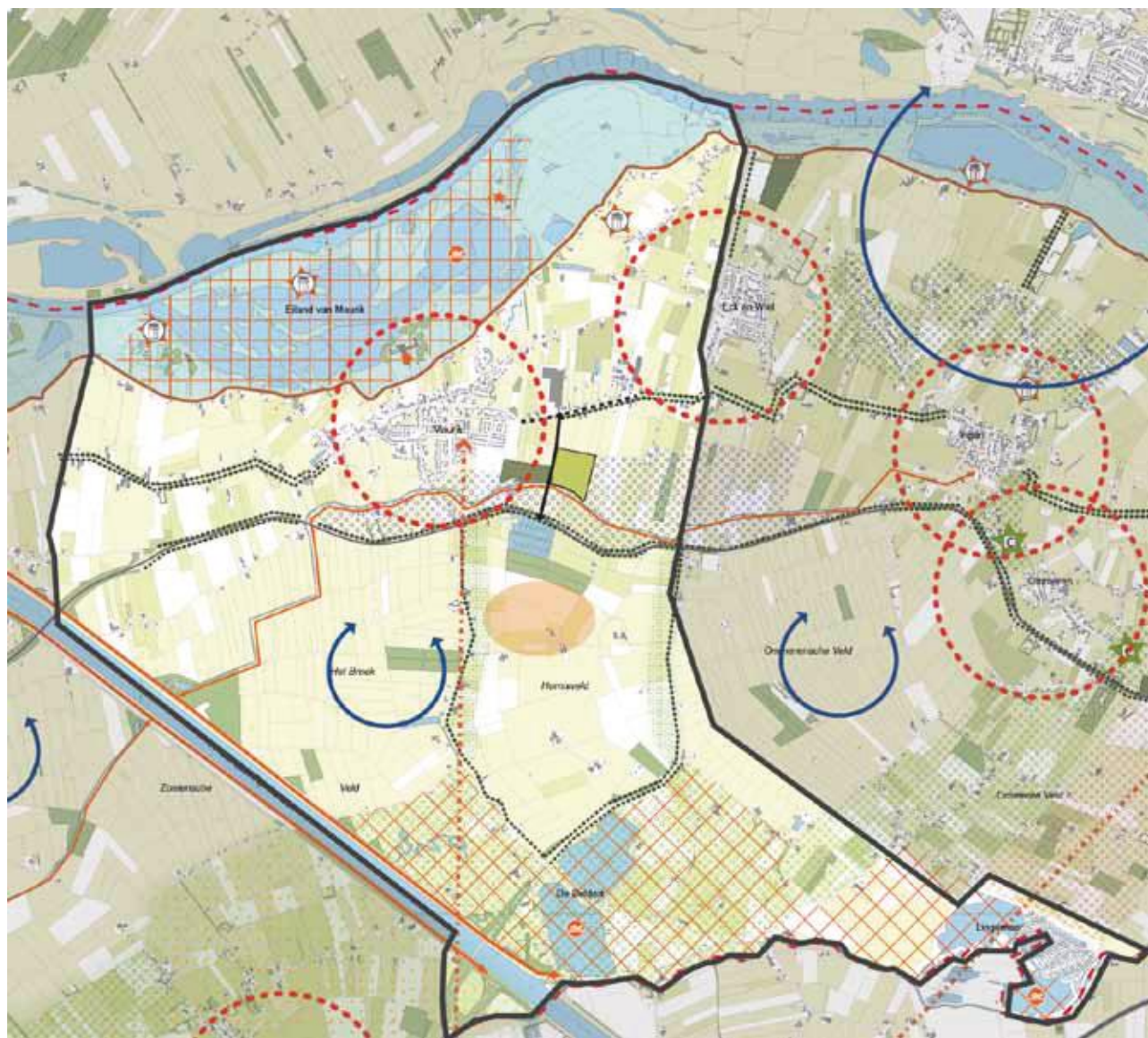
- kaart 7: Themakaart Wonen en werken

- landschappelijke versterkingszones
- harde en zachte contouren
- ontwikkellocaties landschappelijk inpassen
- windmolens



5. water en landschap

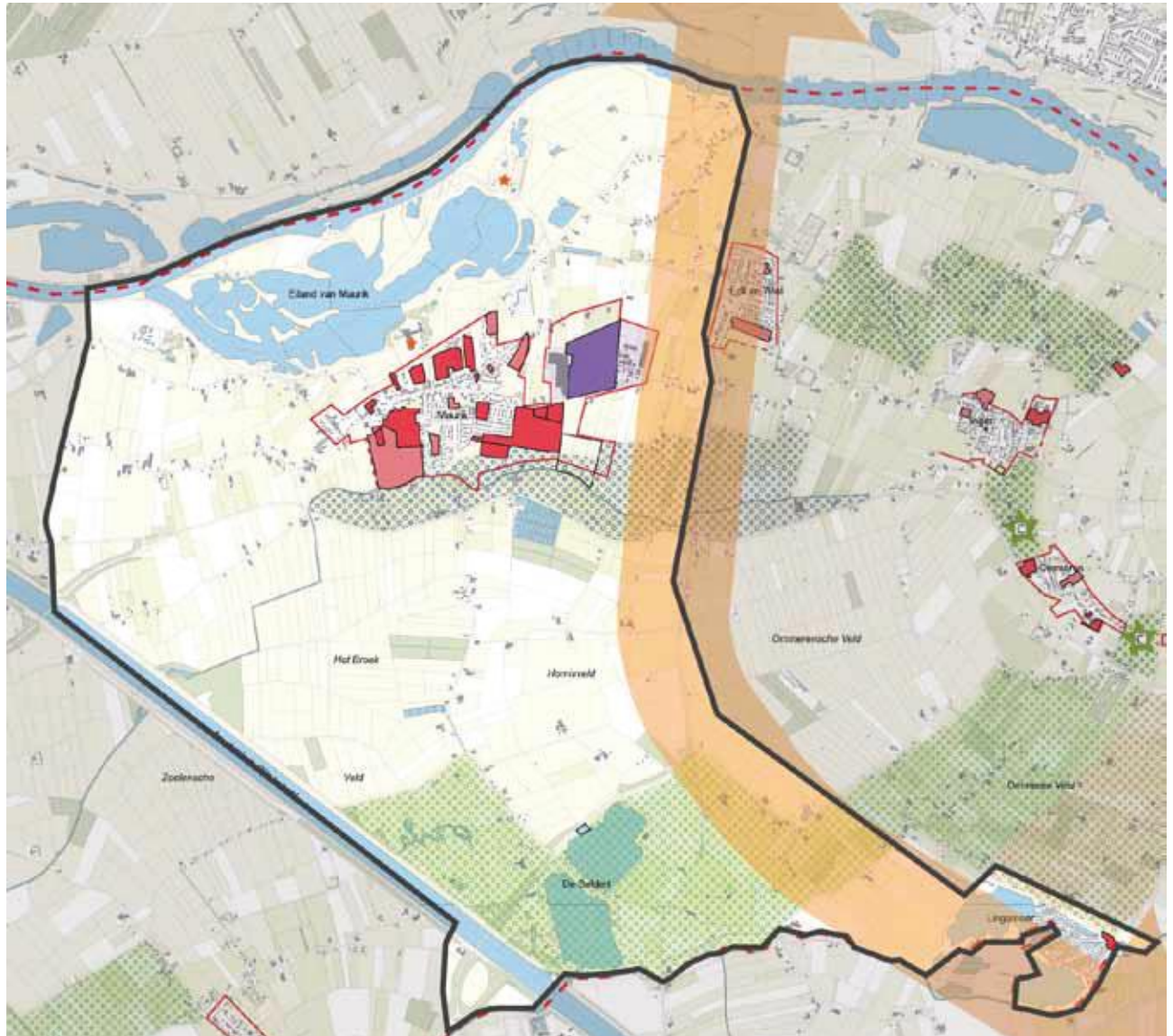

 ontwikkeling natuurlijke oevers
 Mauriksche Wetering



6. bezoeken en beleven

	uiterwaarden		aanleg uitkijkpunt/picknickplaats (Limes)
	kromakker/esdek		recreatieplas
	landgoed		bijzondere recreatieve mogelijkheden
	bestaande laanbeplanting		centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
	versterken laanstructuur		recreatieve verbinding
	ontwikkelzone cultuur en recreatie *		versterken fietsverbinding
	ontwikkellocatie sportterrein tot 2015 *		gewenste dorpsommetjes
	openheid en zichtlijnen		nieuwe weg

* landschappelijk inpassen



7. wonen en werken



harde contour



zachte contour



ontwikkellokatie woningbouw tot 2010*



ontwikkellokatie woningbouw na 2010*



bestaand bedrijventerrein



ontwikkellokatie bedrijventerrein tot 2015*



ontwikkellokatie bedrijventerrein na 2015*



stimuleren nieuwe landgoederen

landschappelijke versterkingszone
'rivieroeverwallen' (zie hoofdstuk 6)landschappelijke versterkingszone
'stroomruggen' (zie hoofdstuk 6)

* landschappelijk inpassen

5 Mogelijke instrumenten en regelingen

5.1 | Open voor samenwerking en betrouwbaar

De gemeente zal zich in de geest van het LOP actief opstellen ten opzichte van mensen, instanties en bedrijven om ze te stimuleren met hun initiatieven aan te sluiten bij de landschapsvisie.

De gemeente wil initiatiefnemers zoals agrarisch ondernemers, mensen die in het buitengebied willen wonen en dorpsbewoners inspireren hun eigen initiatieven op de goede plekken en aansluitend op de gewenste landschapsontwikkeling te laten landen.

Gemeente en initiatiefnemers zoeken samen naar een aansluiting bij de karakteristiek van hun eigen landschap. Verevening kan privaat profijt en publiek belang samen op laten gaan. De landschaps-ensembleboeken bieden daarvoor een handleiding.

Het is van groot belang dat de gemeente zich een betrouwbare overheid toont met dit LOP. Hiertoe dient een goede organisatie voor de begeleiding van initiatieven opgezet te worden. Bij het nader bekijken van de mogelijkheden kan een landschapsfonds een ideaal middel blijken (zie hoofdstuk 6).

5.2 | Stimuleringsregeling landschapselementen

In dit LOP worden per deelgebied ambities en soorten gewenste typerende landschapselementen genoemd. De ambitie is om tussen 5 en 10% van het totale areaal aan buitengebied uit dergelijke landschapselementen te laten bestaan. Met name op terreinen die niet bij de landbouw in gebruik zijn komen nu reeds relatief veel landschapselementen voor, zoals wegbeplantingen, bosjes en natuurterreinen, erfbeplantingen, etcetera.

Het LOP wil met name agrariërs stimuleren de mogelijkheden de landschappelijke ambities van het LOP mee te realiseren en daaraan een stuk inkomen over te houden. Er kan gekozen worden voor de ambitie om 3% van het agrarisch grondgebied in de Gemeente Buren een landschappelijke functie te geven.

Het agrarisch grondgebied beslaat momenteel ongeveer 11.653 ha. 3% daarvan is 350 ha. Bij een gemiddelde breedte van 7 m spreken we over 500 km aan bomenrijen, hagen, wandelstroken, rietoevers enzovoorts.

In de systematiek van de groenblauwe diensten is het mogelijk om een vergoeding te geven voor de grond (een agrariër produceert dan geen gras of andere gewassen, maar "landschap"). Daarnaast zijn er vergoedingen voor beheer. Ook aanleg kan apart vergoed worden. Een groot deel daarvan wordt door de Provincie bekostigd.

Het bedrag dat de gemeente voor de groenblauwe diensten bijeen kan brengen dient aangevuld te worden. Hiertoe zijn ook Provinciale regelingen in ontwikkeling. Dat bedrag komt dan praktisch geheel ten goede aan agrariërs die het voor een groot deel ook weer in de streek investeren voor het beheer en onderhoud van het landschap. De verwachting is dat ook het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid van de Europese Unie hier veel meer nadruk op zal gaan leggen en deze regeling dus de weg effent voor een efficiënte overgang van de agrarische sector naar dit beleid.

Daarnaast draagt het direct bij aan een aantrekkelijk landschap, waarvan de recreatieve ontwikkeling in het gebied zeker ook profiteert: bloeiende (hoogstam)boomgaarden, hagen, wandelpaden en bomen-

rijen zorgen ervoor dat zowel recreanten van buitenaf als de eigen bevolking kan genieten in het buitengebied van Buren.

5.3 | Regeling 'nieuwe landgoederen'

In de gemeente is reeds langer een regeling voor het stichten, aanleggen en duurzaam beheren van nieuwe landgoederen van kracht. Als een initiatiefnemer aan een aantal voorwaarden voldoet krijgt deze medewerking van de gemeente bij het realiseren van een beperkt aantal woningen. Die voorwaarden bestaan ondermeer uit de realisatie en het beheer van 10 hectare nieuwe natuur, een landschapsonwerp van kwaliteit en een landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing.

5.4 | Zoekzones landschapsversterkend bouwen

In het kader van dit LOP is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld.

Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkegel en het erf.

5.5 | Overige regelingen

- Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL); via Provincie Gelderland. Dit stelsel is nog maar gedeeltelijk in werking en is de opvolger van Programma Beheer met de Provinciaal Subsiestelsel Natuur (PSN) en de het Provinciaal Subsiestelsel Agrarisch Natuurbeheer

(PSAN). Onder dat laatste is het ook mogelijk voor landschapselementen subsidie te ontvangen. In 2011 is de regeling in Gelderland tijdelijk opgeschort voor nieuwe landschapsprojecten.

- regeling Gemeentelijke Landschapsprojecten voor wegwerken van éénmalig achterstallig onderhoud of nieuwe investeringen in het landschap: via Gemeente Buren, gesubsidieerd door de Provincie Gelderland
- Tenslotte is er de hoop dat ook in de nieuwe opzet van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie een stimulans uitgaat naar landschappelijke waarden in het agrarisch cultuurlandschap. Dat is echter op dit moment nog onduidelijk.

Natuurlijk zijn er nog andere mogelijkheden. Voor kleine projecten kan soms particuliere financiering plaatsvinden. Ook kunnen soms landschapsprojecten worden gerealiseerd door meekoppeling met ingrepen in bijvoorbeeld infrastructuur door rijk, provincie, gemeente of waterschap. Voor grote projecten kan ook gezocht worden naar andere financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld Leader+. De mogelijkheden om via het Nationaal Landschap of het Provinciaal waardevol landschap middelen te verkrijgen zijn ten tijde van de opstelling van dit LOP niet groot.

6 Bonusprojecten bij de zoekzones voor landschapsversterkend bouwen

6.1 | Inleiding

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Investeren in landschap in ruil voor woningbouw

Deze visie maakt het mogelijk om het gewenste doel, het versterken van het landschap, te koppelen aan het vrijkomen van financiële middelen als gevolg van woningbouw. Er zijn mogelijkheden om op daarvoor aangewezen plekken woningen te bouwen indien de initiatiefnemer bereid is om het landschap te versterken. In principe gebeurt dat rechtstreeks: degene die de bebouwing realiseert zorgt ook voor realisatie van de landschappelijke versterking. Dit dient te gebeuren volgens de richtlijnen die in deze notitie (als onderdeel van het LOP) beschreven staan. In bijzondere gevallen kan de prestatie in natura (aanleg landschap) vervangen worden door een financiële bijdrage aan het landschapsfonds van de gemeente. Met deze middelen realiseert de gemeente vervolgens de doelen zoals in het LOP beschreven staan. In het uitvoeringsprogramma staat welke projecten dit de komende 4 jaar zijn.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Aan initiatiefnemers wordt gevraagd om een bedrag van ca. 90.000 euro (per woning) te investeren in het landschap. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat of op een manier die niet bij het land-

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door aanleg en beheer van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In de LOP-notitie over de zoekzones staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de aanleg en het beheer van landschapselementen die zorgen voor:

- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwka-vel (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmerkende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met bouwka-vel telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch) wordt getoetst op drie niveaus:

1. op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaarden voor de lokatiekeuze;
 2. op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlijnen voor de inpassing in het landschap;
 3. op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstrument en biedt deze notitie inspiratie.
- Eén wooneenheid staat voor max 750 m³ inhoud.

*Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt
en dat als bonus daarvoor
op een zeer beperkt aantal plekken
een beperkt aantal wooneenheden
kunnen worden gerealiseerd
op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.*

In het landschapsensemble Maurik's dynamisch rivierenlandschap zijn geen zoekzones waar een Koninginnegaard of Leefbaar lint wordt voorgesteld.

Langzame routes en overbruggingen zijn in dit landschapsensemble gekoppeld aan:

- * in het noorden de afronding van de dorpsrand van Maurik langs de Mauriksche Wetering en
- * in het zuiden de afronding van het gebied met ontgrondingen bij De Beldert en Lingemeer langs de nieuw te ontwikkelen Nevenlinge.

Daarnaast gaat het om enkele noord-zuidverbindingen tussen deze twee.

6.2 | Nevenlinge van De Beldert tot aan Lingemeer

In het gebied ten noorden van de Linge tussen het Lingemeer en De Beldert staan nog een reeks ontgrondingen op stapel. Hierdoor zal een heel nieuwe waterlandschap ontstaan. De overgang naar het agrarisch cultuurlandschap ten noorden ervan is daarbij een punt van aandacht. Daarnaast dient dit recreatieve waterlandschap ontsloten te worden voor de bewoners van de dorpen, Maurik, Eck en Wiel, Ingen, Ommeren en Lienden. Op de Structuurvisie zijn daarvoor gewenste verbindingen aangegeven.

Deze zijn ook onderdeel van de recreatieve verbinding met Tiel.

In het LOP wordt voorgesteld om (voortbouwend op een ontwerp dat la4sale in opdracht van de ontgronder-landschapsontwikkelaar heeft gemaakt) als noordgrens van het ontgrondingenlandschap een nieuwe waterloop met recreatieve routes erlangs aan te laten leggen. In het LOP wordt deze de Nevenlinge genoemd. Het nieuwe recreatielandschap wordt dan het land tussen Linge en Nevenlinge.

Als bonus voor de aanleg en het beheer van de Nevenlinge krijgt de ontgronder medewerking bij het ontwikkelen van verschillende typen woningen tussen Linge en Nevenlinge.

De Nevenlinge sluit een aantal wegen en paden kort die reeds in het gebied aanwezig zijn (zie 6.5. en 6.7).





Aan de zuidgrens van de gemeente loopt de Linge. Deze wordt door het Amsterdam-Rijnkanaal doorkruist.



Aan de zuidkant ontwikkelt Tiel Medel en ten noorden van de Linge worden tussen de bestaande ontgroningen Lingemeer en De Beldert nieuwe ontgroningen voorbereid.



In het LOP wordt voorgesteld om een Nevenlinge aan te leggen als duurzame afronding van het ontgrondingslandschap dat zich kan ontwikkelen als een nieuwe recreatielandschap: 'Het land tussen Linge en Nevenlinge'. Tegelijkertijd biedt het de agrarisch ondernemers ten noorden ervan duidelijkheid. Hiermee wordt voortgebouwd op bestaande plannen die LA4sale voor de ontgronder maakte.



Langs de zuidelijke oever van de Nevenlinge dient een brede recreatieve boulevard te worden aangelegd met een stevige laanbeplanting van van bijvoorbeeld 5 rijen linden en perfecte omstandigheden voor wandelaars, fietsers en skaters. Verdeeld over enkele smalle rijbanen tussen de lindenrijen.



De Nevenlingeboulevard kan via een reeks mooie bruggen verbonden worden met een aantal routes naar de dorpen in het noorden van de gemeente. Zowordt dit gebied optimaal ontsloten.



De financiering van de Nevenlinge, de boulevard en de bruggen kan gekoppeld worden aan de ontwikkeling van landgoederen en andere woonvormen in het recreatielandschap tussen Linge en Nevenlinge. Eventueel kunnen ook te ontwikkelen buitens in Ommerenveld en Hoogmeien hieraan bijdragen.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen van de Nevenlinge als recreatieve route en als afronding van een nieuw hoogwaardig water-recreatielandschap dat wordt ontwikkeld in het kielzog van een reeks ontgroningen in dit gebied.

B. Hoe

1. Ontwikkelen van de NevenLinge: een gegraven waterloop met natuurlijk-vriendelijke oever en een recreatieve boulevard (boerenlaan of boelevaart) langs de zuidrand. Dit nieuwe landschap heeft een heldere duurzame grens met het agrarische landschap ten noorden ervan, en koppelt verschillende langzaamverkeerroutes tussen Tiel, het nieuwe recreatielandschap en de kernen Maurik (Hornixpad), Ingen, Ommeren en Lienden, Lingemeer en toekomstige woonmilieus tussen Linge en Nevenlinge.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. De nieuw te graven waterloop zou in samenspraak met alle partijen in het gebied ontwikkeld moeten worden, voorafgaand aan de verdere ontgroningen, met de ontgronder en de gemeente als belangrijkste trekkers en wakers van de ruimtelijke structuur.

2. Mensen kunnen participeren in deze ontwikkeling door een deel van dit gebied te ontwikkelen als 'overlanden' van landgoederen in het land tussen Linge en Nevenlinge.

3. Het is van belang om op korte termijn recreatief programma te realiseren (zoals de boulevard), voor de leefbaarheid en draagvlak, waarbij de ontgronder/landschapsontwikkelaar enkele bruggetjes voor zijn rekening kan nemen.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg en beheer van de Nevenlinge
- * aanleg en beheer bruggetjes, (en/of voetveer) naar Ommerenveld, Zijveling, Hoogmeien en het te ontwikkelen Hornixpad
- * aanleg en beheer natuurvriendelijke oever door agrariërs (noordoever)
- * aanleg en beheer paden met landschapselementen volgens LOP-werkboeken

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Nadere uitwerking in het kader van de plannen langs de zuidrand van de nieuw te graven Nevenlinge.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

* Langs Nevenlinge dienen de nieuwe woonvormen deel te zijn van het totaalplan voor de zone tussen Linge en Nevenlinge.



Voorbeelduitwerking zuidrand volgens de Dorpsvisie Maurik

6.3 | Dorpsrand Maurik-Zuid langs de Maurikse Wandelwetering

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen van de Maurikse Wandelwetering. Met deze natuurlijke en recreatieve strook langs de Maurikse Wetering worden twee doelen gediend: het concretiseren van de wateropgave en het verbeteren van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik, mede als uitwerking van de Dorpsvisie Maurik 2025. In de dorpsvisie staat langs de zuidrand van Maurik een landgoed-ontwikkelingszone aangegeven. Wellicht dat dit niet allemaal landgoederen in de zin van de vigerende regeling voor nieuwe landgoederen hoeven te zijn, maar ook buitenplaatsen die vallen onder het beleid van de landschapsversterkingszones.

B. Hoe

Ontwikkeling van nieuwe buitenplaatsen (5-10 ha) waarbij de volgende aspecten een sturende rol spelen als uitwerking van de Dorpsvisie:

- * Het verbeteren van de zuidelijke dorpsentree door o.a. de herinrichting van de Tielsestraat,
- * Onderzoek naar de meest geschikte locatie voor een tankstation,
- * Bestaande beeldbepalende elementen koesteren en versterken, door deze zorgvuldig in te passen in de dorpsstructuur.
- * Realiseren van een Betuwse laan langs Homoetse Straat en Parkstraat/Van de Geerstraat.

Al deze planonderdelen zijn samen te brengen in een nieuw te realiseren landschapszone met zogenaamde 'dorpsrandgoederen'.

Daarnaast is de aanleg van de parkzone met de wandelwetering, de bruggen over de wetering en eventueel ook een veilige overgang over de provinciale weg gewenst.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. Als (over-)land van de nieuwe buitens
2. Als groenblauwe dienst door derden





De Mauriksche Wetering verbindt van oost naar west de dorpsranden van Ommeren en Maurik. Op dit moment heeft deze waterloop echter weinig interactie met die dorpsranden.



In de Structuurvisie Buren 2009-2019 staat evenwel aangegeven dat de Mauriksche Wetering recreatief, ecologisch verder ontwikkeld dient te worden. Zeker in het gebied ten zuiden van Maurik kan de Mauriksche Wetering deel worden van een Betuwse parkzone. Voor dat gebied wordt namelijk in de Dorpsvisie Maurik 2025 een landgoed-achtige ontwikkeling aangegeven.



Dat betekent dat in dat gebied een patroon van wandelpaden en bruggetjes over de wetering en de grotere wegen gewenst is.

Bij het gemeentehuis kan een brug over de wetering aansluiten op een brug over de provinciale weg en daarna op het Hornixpad dat hier vanaf het historisch ensemble van boerderij met erf aan de wetering de verdwenen Meerboomweg kan volgen naar het zuiden



Het is ook gewenst om de entree van Maurik vanaf de rotonde in de Provinciale weg meer allure te geven. Als de wandelwe-



tering verder wordt doorgezet naar Ommeren is in het oosten ook een overbrugging van de nieuwe rondweg nodig. Financiering voor deze voorstellen om het landschap langs de wetering en de dorpsrand te verbeteren kan gevonden worden



door een bijdrage van de ontwikkelaars van maximaal vijf buitens.

Met deze natuurlijke en recreatieve strook langs de Mauriksche Wetering worden twee doelen gediend: het concretiseren van de wateropgave en het verbeteren van de gebruiks- en beeldkwaliteit van de gehele zuidrand van Maurik. Eventueel kan deze wandelwetering in versmalde vorm worden doorgetrokken naar Ommeren.

Rond de kruising van de Mauriksche Wetering met Veerweg/Zwarte Paard kan de wandelwetering eventueel deel worden van nieuwe landgoederen in de Dreef van het Zwarte Paard..

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * Bovenstaande wensen uit de dorpsvisie te realiseren met het LOP en werkboek als bouw pakket.
- * De aanleg van de parkzone met de wandelwetering,
- * de bruggen over de wetering
- * en eventueel ook een veilige overgang over de provinciale weg

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Max 3 maal 1 x 3 in de vorm van buitenplaatsen. Daarbij wordt er van uitgegaan wordt dat een deel van de wensen ook via nieuwe landgoederen worden gerealiseerd, zeker meer naar het oostelijk deel van deze zone.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

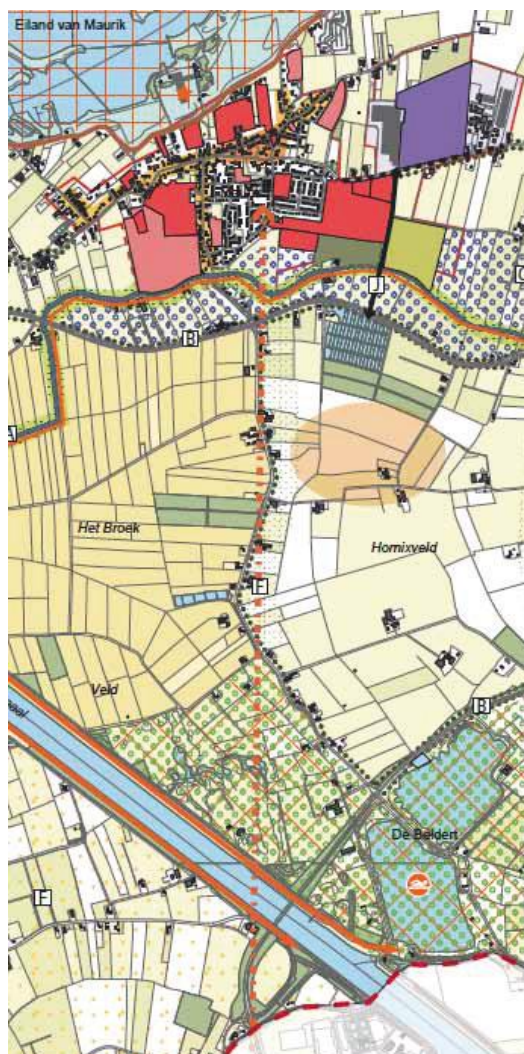
Rooilijn/positionering:

Gelegen aan, maar op royale afstand (80m) van de wetering

Allure-trefwoorden:

Eigentijds, solide, sierlijk





Boven: uitsnede uit Structuurvisie Buren 2009-2019 met daarop de gewenste fietsverbinding tussen Tiel en Maurik.

Onder: topografische kaart situatie rond 1900.



6.4 | Hornixpad en Hornixbrug

In de Structuurvisie Buren 2009-2019 is aangegeven dat een recreatieve verbinding (met name voor fietsers) tussen Tiel en Maurik gewenst is. De Tielse Straat voldoet daarvoor niet omdat deze ook veel autoverkeer afwikkelt. Dat betekent dat een nieuw pad over agrarische gronden aangelegd zou moeten worden. Om dit op een voor de agrarische bedrijven zo gunstig mogelijke wijze te laten plaatsvinden wordt voorgesteld om landschapsversterkingsgelden aan te wenden voor de aanleg en het beheer van een 'Hornixpad langs de achterkant van landbouwkavels.

Voor een deel kan dit pad het tracé volgen van grotendeels verdwenen wegen zoals de Meerboomweg.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het ontwikkelen en beheren van het 'Hornixpad'. Dat is een gedeeltelijk nieuwe fietsverbinding tussen Maurik en Tiel langs het nieuwe water-recreatielandschap van De Beldert.

B. Hoe

Duurzaam ontwikkelen van het Hornixpad over het Hornixveld over de achterkanten van bestaande kavels langs watergangen, soms getraceerd over historische paden.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

1. Het nieuw te ontwikkelen pad zal in samenspraak met grondeigenaren en het waterschap in het gebied ontwikkeld moeten worden.
2. Beheer van delen van het pad kunnen wellicht via gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen worden geregeld.
3. Wellicht dat voor dit pad ook provinciale fondsen kunnen worden aangesproken.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg en beheer van het pad
- * aanleg en beheer landschapselementen volgens LOP-werkboek
- (* aanleg en beheer oversteekplek over provinciale weg bij Maurik)

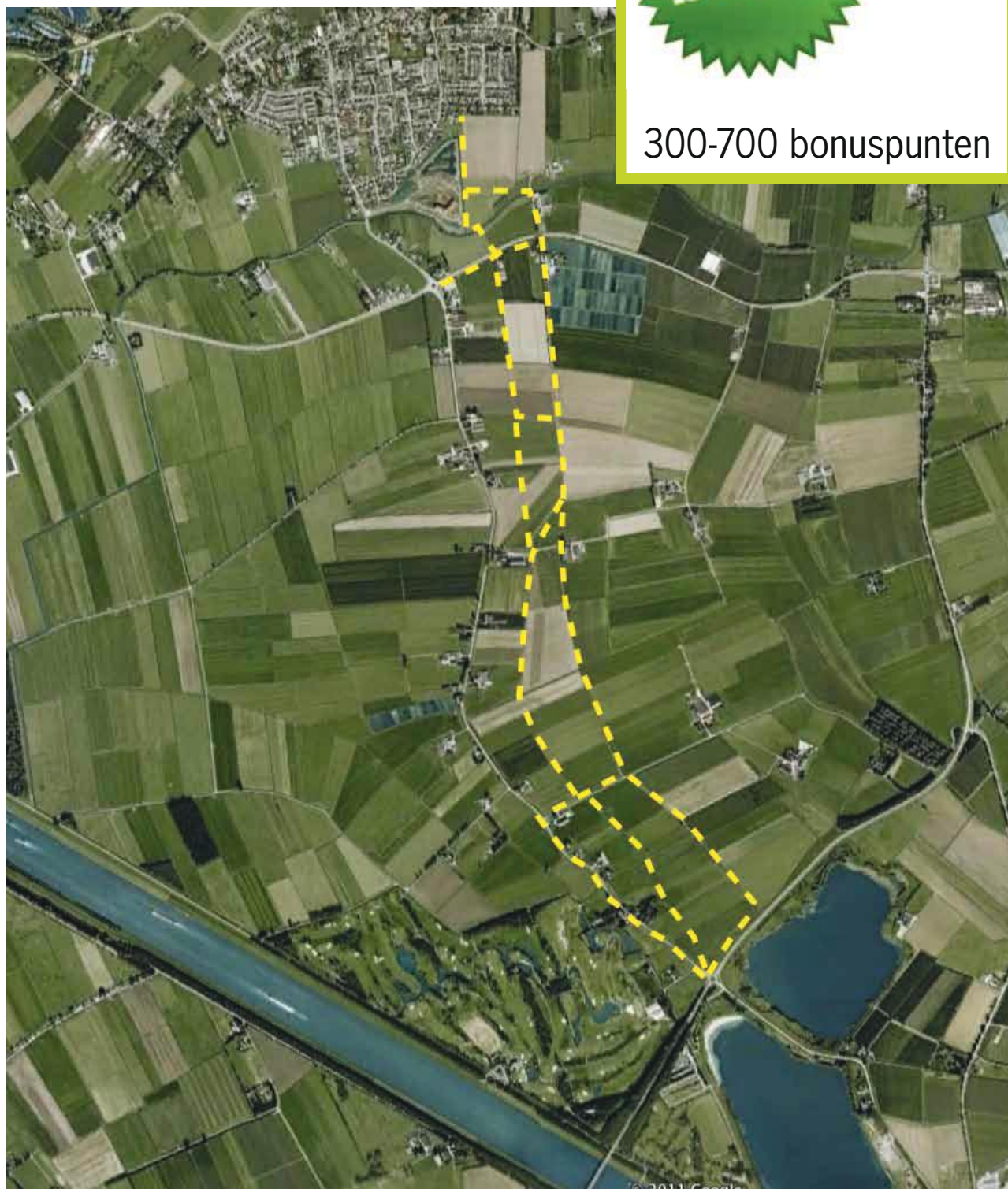
E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 7 geclusterde wooneenheden langs de Maurikschestraat ten zuiden van de Koopsche Straat.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

- * Nieuwe huizen 50-100 meter uit rooilijn vanaf Mauriksche Straat
- * artistieke vertaling van boomgaarden en hagen in die strook tussen Mauriksche Straat en nieuwe huizen
- * rijtje langs reconstructie van deel van het Zoelense Straatje.



Vanaf het fietspad over de brug van het kanaal zijn meerdere routes voor het Hornixpad te bedenken. Realisatie daarvan kan alleen plaatsvinden als er goede afspraken worden gemaakt tussen initiatiefnemer, het waterschap en verschillende grondeigenaren. De gemeente kan hier coördinerend bij optreden.



6.5 | Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng

Door het aanleggen van de Nevenlinge kunnen Hoogmeien en de Zijveling een belangrijke schakel gaan vormen in de volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve route voor fietsers en wandelaars tussen Tiel en, De Beldert en Ommeren/Lienden.

Wel is dan een veilige oversteek over de provinciale weg noodzakelijk en een verbinding naar de dorpen.

A. Opgave

Het gebied tussen Zijveling en Vogelenzangse Weg - met centraal daarin Hoogmeien - staat als geheel op de Structuurvisie als landschapsversterkingszone.

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het realiseren van een nieuwe fietsverbinding tussen Tiel en Lienden. Als de Nevenlinge wordt aangelegd en kortgesloten met Zijveling en Hoogmeien vormen deze bestaande wegen een perfecte schakel vormen in zo'n fietsroute. Wel is het dan nodig om veilige overbruggingen van de Provinciale weg te realiseren bij Lienden. Kansrijk is wellicht een langzaamverkeerbrug aan het eind van de Zijveling bij De Eng. Daar kan deze opgenomen worden in de plannen voor de ontwikkelingen rond het Heemkundig museum.

B. Hoe

Ontwikkeling van maximaal twee buitens aan de westzijde van de Vogelenzangse Weg kan financiering van een brug bij De Eng en paden van die brug naar de dorpen opleveren.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in op die buitens aan de Vogelenzangse weg. Wellicht is samenwerking met Heemkundig museum mogelijk.

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

Mooie langzaamverkeerbrug.

Aanvullend zijn 100 bonuspunten te verdienen door aansluiten op fietsroutes met doornenroosingels naar de dorpen.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 2x2

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Positionering/rooilijn:

* Vogelenzangse Weg: 50-100 meter uit rooilijn, met een pad met doornenroosingels langs de de weg en kortsluiting naar Hoogmeien als deel van een ommetje vanuit Lingemeer over het Hornixveld, eventueel deels over Breedsdagse Weg, Haagweg en Hornixveldweg



7 Te stimuleren landschapselementen

7.1 | Verevening

In dit hoofdstuk van het werkboek worden per deelgebied van het landschapsensemble een aantal landschapselementen aangegeven die juist in die zone gestimuleerd kan worden. Voor een deel kan de gemeente deze toepassen in haar eigen plannen en het onderhoud van wegen en bermen.

Voor een deel kunnen deze landschapselementen gestimuleerd worden door grondeigenaren hiervoor een vergoeding te geven via de methodiek van een provinciale stimuleringsregeling. Dit gebeurt altijd op vrijwillige basis.

Verevening

Ook bieden de elementen een houvast voor gesprekken over de inpassing van ontwikkelingen in het landschap. Ze kunnen ook in afspraken over verevening betrokken worden.

De vereveningsgedachte houdt in dat initiatieven ten goede moeten komen aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend, maar ook karakteristiek landschap. Per saldo moet ook het landschap (in brede zin) beter worden van de uitvoering van het initiatief, doordat in de omgeving nieuwe gewenste functies worden vervuld en/of karakteristieke en functionele landschapselementen worden aangelegd of hersteld. De deskundigheid van de toepasser van het ensemblewerkboek (landschapscoördinator en gebiedsmakelaar) moet er daarbij voor zorgen dat de verschillende elementen afgestemd zijn op bodem en waterhuishouding, dat ze op een geschikte plaats komen en dat er daarbij sprake is van een zoveel mogelijk functioneel gebruik (zoals waterberging). Dit moet nadrukkelijk in samenspraak met initiatiefnemers, grondeigenaren, gebruikers en belanghebbenden en zo mogelijk ook omwonenden gebeuren. Daarbij dienen de principes van de verevening echter niet te verwateren.

Zo kan bijvoorbeeld naast een agrarisch bedrijfsgebouw dat een andere functie krijgt een pad langs een akkerrand met beplanting hersteld worden, kan een sloot worden verbreed voor waterberging en ecologische functie en kan een schouwpad worden ingericht als een nieuwe recreatieve verbinding. Er worden mogelijkheden gezocht binnen gemeentelijke en provinciale stimuleringsregelingen, zodat de grondeigenaren ook vruchten kunnen plukken van hun grond en arbeid.



De bestaande wandelroutes en ommetjes vanuit de kernen kunnen verbeterd, uitgebreid en kortgesloten worden zodat het historische cultuurlandschap hier nog beter beleefd kan worden.

Bouwpakket

Iedere zone binnen het landschapsensemble krijgt zo zijn eigen karakteristieke landschapselementen waarmee de eigen identiteit wordt versterkt.

De landschapselementen sluiten aan op het gebiedsplan natuur en landschap, maar zijn daarvan een uitwerking naar het lokale schaalniveau. Getracht is voort te bouwen op de landschapselementen die vanouds voorkomen, maar daaraan een vertaling te geven die aansluit bij het huidige gebruik van het landschap.

Voor ieder landschapsensemble zijn andere landschapselementen karakteristiek. De karakteristieke en functioneel nuttige landschapselementen voor het landschapsensemble zijn opgenomen in het 'bouwpakket'. Ze bestaan uit lijnvormige elementen, die kunnen

worden 'verkort' tot min of meer puntvormige elementen en kunnen worden 'verbreed' tot vlakvormige elementen, zoals bijvoorbeeld in een nieuw landgoed. Ze bestaan telkens uit reeksen, die een indruk geven van de variatie die mogelijk is. Het kiezen van de elementen en hun plaatsing is daarom ook geen kinderspel; het blijft een creatief proces waarvoor deskundigheid vereist is, en inzicht in problemen, functies, boomsoorten en hun mogelijkheden en gevoel voor landschap en cultuurhistorie. Zo nodig dienen daarvoor deskundigen ingeschakeld te worden, bijvoorbeeld van ingenieursbureau's of van Landschapsbeheer Gelderland.

Niettemin is in de praktijk gebleken dat het bouwpakket een heel handig instrument is om gesprekken over initiatieven in het buitengebied te voeren, bijvoorbeeld in het kader van verevening.

7.2 | Kwartet als bouwpakket per deelgebied

Binnen het landschapsensemble Maurik's dynamisch rivierenlandschap zijn verschillende deelgebieden onderscheiden (zie hoofdstuk 2). Ieder van die deelgebieden heeft zijn eigen bouwpakket van landschapselementen waarmee ingrepen en ontwikkelingen in het landschap van dat deelgebied kunnen worden vormgegeven.

Kwartetten en kwantiteiten (ruimte maat, oppervlaktebeslag)

Bij de landschapselementen gaan we veelal uit van lijnvormige elementen langs kavelranden en infrastructuur: singels en wallen, boomrijen, rietkragen, plasbermen, ruigtestroken, etc. Deze komen idealiter in een bepaalde maat voor in het landschap, bijvoorbeeld om de 200 meter. Zo'n maat is hier bedoeld, niet als star voorschrift, maar uiteraard als richtlijn en streefbeeld voor de aanleg van landschapselementen. Daarbij is ook het ruimtebeslag gegeven in % van de gehele ruimte.

Bij een hoge dichtheid aan landschapselementen, bijvoorbeeld elzensingels om de 50 m in een kleinschalig, oud slagenlandschap, zal het ruimtebeslag doorgaans hoger zijn dan bij een open landschap met een lage dichtheid. Daar kunnen landschapselementen echter robuuster en breder zijn. Zo is een vierkante kilometer met singels van 20 m breed om de 500 m (noord-zuid en oost-west) bijna 8 ha/100 ha, dus 8%. Daartussen liggen kavels van ruim 23 ha per kavel en een totale lengte aan singels van ca. 4 km/km².

Een vierkante kilometer met de elzensingels van 5 m breed langs kavels van 50 bij 200 m levert een dichtheid op van ca. 12%, bij 100 kavels van minder dan 1 ha en een totale lengte aan singels van 25 km/km².

Het bouwpakket op de volgende pagina's helpt u in uw plannen aan te sluiten bij de karakteristieken en het in de visie beoogde beeld van het deelgebied. Kijkt u hiervoor eerst op de kaart bij paragraaf 2.2 binnen welke landschappelijke zone het terrein valt.

De illustraties op de kwartetkaarten geven een indruk van het type landschapselement dat gewenst is. Per situatie kan hier op worden gevarieerd om maatwerk te kunnen leveren. Daarbij dienen wel minimeisen aan de grootte en de kwaliteit van de elementen te worden gesteld!

Om te zien of uw plan past binnen het bestaande beleid, is het verstandig te kijken op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl) voor een eerste indicatie en contact op te nemen met de gemeente Buren (www.buren.nl).

Zie voor meer informatie over landschap en landschapsontwikkeling ook:

<http://www.landschapsbeheergelderland.nl>

<http://www.catalogusgroenblauwediensten.nl>

<http://www.natuurlijkplatteland.nl>

<http://www.groenloket.nl>

<http://www.nederlandscultuurlandschap.nl>

<http://www.kich.nl>

7.3 | De uiterwaarden met het Eiland van Maurik

Motto:

Uitersten van natuur en recreatie met weidse doorzichten

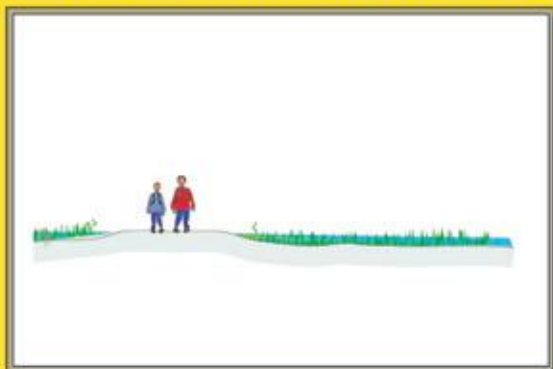
Te stimuleren landschapselementen:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoornsingels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestoren' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

Kwantitatieve ambitie:

Iedere zone een eigen bouwpakket

uiterwaarden met
eiland van Maurik
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes



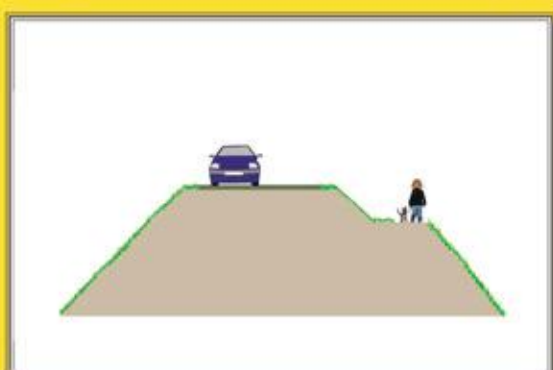
- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijk-helling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestorens' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

uiterwaarden met
eiland van Maurik
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes



- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijk-helling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestorens' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

uiterwaarden met
eiland van Maurik
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes



- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijk-helling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestorens' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

uiterwaarden met
eiland van Maurik
kraagpad, limestorens en wandeldijkjes



- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijk-helling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Limestorens' als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad als 'dorpsboulevard'

7.4 | Het dorp Maurik (16)

Motto:

Landschappelijke overgangen naar dijk (noord), wetering zuid), dreef (oost) en de Park (west).

Te stimuleren landschapselementen:

- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroossingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekas-tanje, es) in gras of met onderbeplanting

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

het dorp Maurik

dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven



- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

het dorp Maurik

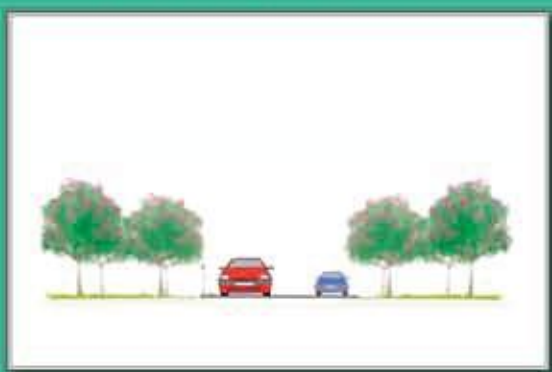
dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven



- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

het dorp Maurik

dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven



- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

het dorp Maurik

dorpsomgaarden, doornenroosingels
en zwartepaardendreven



- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen of doornenroosingels vanaf dorp naar dijk
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes vanaf Parkstraat
- dorpsgaard bij entree dorp
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

7.7 | Oeverwal ten westen van Maurik met de dijk-zone (17)

Motto:

Laan van erven

Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen vanaf dijk naar Parkstraat

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen vanaf dijk naar Parkstraat

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen vanaf dijk naar Parkstraat

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen vanaf dijk naar Parkstraat

oeverwal ten westen
van Maurik
singels, voorpootboom, dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen vanaf dijk naar Parkstraat

7.8 | Oeverwal ten oosten van Maurik met de dijk-zone (18)

Motto:

Overgang naar de Dreef van het Zwarte Paard

Te stimuleren landschapselementen:

- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussenflauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruitbomen en een 'limestoren'

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

**oeverwal ten oosten
van Maurik**
doorn- en roosingels en dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

**oeverwal ten oosten
van Maurik**
doorn- en roosingels en dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

**oeverwal ten oosten
van Maurik**
doorn- en roosingels en dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

**oeverwal ten oosten
van Maurik**
doorn- en roosingels en dorpsomgaard



- pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn (eventueel knotessen) tussen flauwe oever van waterloop
- voorpootbomen in wegberm als deel van de Betuwse laantjes
- dorpsomgaard: pad met enkele fruit bomen en een 'limestoren'

7.9 | Hornixveld (19)

Motto:

Verschillende verdichte randen en een Hornixpad

Te stimuleren landschapselementen:

- onverhard pad met singel (Hondsroos/Sleedoorn) en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondsroos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondsroos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m, langs de randen maaswijdte ca. 100 m.

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven



- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven



- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven



- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

Hornixveld

doornenroosingels, Hornixpad en
zwartepaardendreven



- onverhard pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn en nutsbomen bij erf
- fietspad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- fietspad langs singel van Hondсроos en Sleedoorn langs flauwe oever van waterloop
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting

7.10 | **Essenbos en Broek (20)**

Motto:

Landbouw staat voorop!

Te stimuleren landschapselementen:

- overpootbomen (knot-es) langs Essenbos
- pad langs struweelhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom



- overpootbomen (knot-es) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom



- overpootbomen (knot-es_) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom



- overpootbomen (knot-es_) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

Essenbos en Broek open landbouwgebieden om besloten kom



- overpootbomen (knot-es_) langs Essenbos
- pad langs meidoornhaag
- pad tussen sloot met 1 verbrede oever en elzensingel
- pad langs sloot met elzensingel

7.11 | Van Lingemeer tot De Beldert (21)

Motto:

Verdieping tussen Linge en Neven-Linge

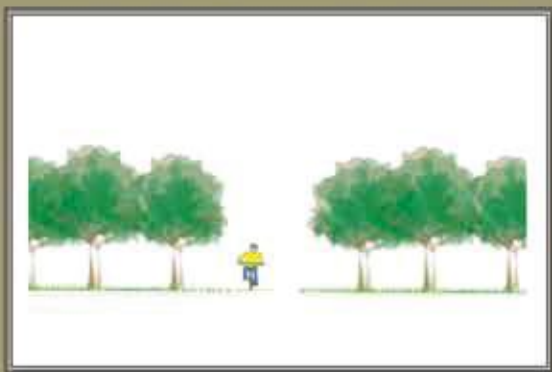
Te stimuleren landschapselementen:

- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenroossingel: pad met Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoever

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande (land)areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

van Lingemeer tot De Beldert nieuw Lingeland: eilandenrijk met nevenlingelaan



- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenrooslingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoevers

van Lingemeer tot De Beldert oeverwal met dijken en dorpen



- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenrooslingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoevers

van Lingemeer tot De Beldert oeverwal met dijken en dorpen



- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenrooslingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoevers

van Lingemeer tot De Beldert oeverwal met dijken en dorpen



- Nevenlingelaan: fietslaan van nutssoorten, minimaal 2 rijen dik langs de Nevenlinge en bruggen naar dorpen
- Zwartepaardendreven met singels en bomen (eik, linde, paardekastanje, es) in gras of met onderbeplanting
- doornenrooslingel: pad met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- lingepad: over strook kavelrand met knotwilgen of -essen evt. rietoevers

Colofon

Werkboek Maurik's dynamisch rivierenlandschap

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2012

